

บทที่ 4

ผลการศึกษาและการอภิปรายผลการศึกษา

การศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อดุลพินิจในการกำหนดโทษของผู้พิพากษาในคดีทำร้ายร่างกาย : ศึกษาเฉพาะกรณีในชั้นอุทธรณ์” ผู้ศึกษาขอเสนอผลการศึกษาออกเป็น 5 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 ข้อมูลที่เกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลกระทบต่อดุลพินิจในการกำหนดโทษของผู้พิพากษาในคดีทำร้ายร่างกาย

ส่วนที่ 3 ผลการสัมภาษณ์

ส่วนที่ 4 การอภิปรายผลการศึกษา

ส่วนที่ 5 ข้อเสนอแนะจากการศึกษา

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 4.1

จำนวนและร้อยละของสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (N =102)	ร้อยละ
1. เพศ		
- ชาย	91	89.20
- หญิง	11	10.80
2. อายุ		
- ต่ำกว่า 45 ปี	2	2.00
- ระหว่าง 46–50 ปี	32	31.40
- ระหว่าง 51–55 ปี	54	52.90
- ระหว่าง 56–60 ปี	8	7.80
- 61 ปีขึ้นไป	6	5.90
3. ระดับการศึกษาปริญญาทางกฎหมาย		
- ปริญญาตรี	64	62.70
- สูงกว่าปริญญาตรี	11	10.80
- ปริญญาโท	26	25.50
- ปริญญาเอก	1	1.00
4. ปริญญาอื่นนอกจากปริญญาทางกฎหมายและนิติบัณฑิต	13	12.7

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (N = 102)	ร้อยละ
5. ประสบการณ์การทำงานก่อนดำรงตำแหน่งผู้พิพากษา (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
- หน่วยงาน	51	50.00
- นิติกร	39	38.20
- อัยการ	11	10.80
- เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์	10	9.80
- เจ้าพนักงานบังคับคดี	6	5.90
- พนักงานคุมประพฤติ	4	3.90
- ตำรวจ	2	2.00
- อื่น ๆ	9	8.80
6 . ประสบการณ์การทำงานเป็นผู้พิพากษาในศาลอุทธรณ์ หรือศาลอุทธรณ์ภาค		
- น้อยกว่า 1 ปี	16	15.70
- 1 ปี – 3 ปี	35	34.30
- 4 ปี – 6 ปี	21	20.60
- 6 ปี - 10 ปี	18	17.60
- มากกว่า 10 ปี	12	11.80

*คุณสมบัติของผู้ที่จะดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาจะต้องเป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีทางกฎหมาย และเนติบัณฑิตไทย

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูล มีตำแหน่งเป็นผู้พิพากษา ผู้พิพากษาหัวหน้าคณะ และผู้พิพากษาอาวุโสศาลอุทธรณ์และศาลอุทธรณ์ภาค รวม 8 ศาล ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 89.20 รองลงมาเป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 10.80 มีอายุระหว่าง 51 ปี – 55 ปี คิดเป็นร้อยละ 52.90 รองลงมาอยู่ในระหว่างอายุ 46 ปี

– 50 ปี คิดเป็นร้อยละ 31.40 สำหรับอายุต่ำกว่า 45 ปี มีจำนวนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 2.00 การศึกษาในระดับปริญญาตรีมีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 62.70 รองลงมาคือการศึกษาในระดับปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 25.50 ส่วนการศึกษาระดับปริญญาเอกมีน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 1.00 การศึกษาอื่นนอกจากปริญญาทางกฎหมายและนิติบัณฑิต มีจำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 12.7 ประสบการณ์การทำงานก่อนดำรงตำแหน่งผู้พิพากษา ระยะเวลาการทำงานเป็นผู้พิพากษาในศาลอุทธรณ์หรือศาลอุทธรณ์ภาค ระหว่าง 1 ปี – 3 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 34.30 ถัดลงมาคือ 4 ปี – 6 ปี คิดเป็นร้อยละ 20.60 และจำนวนที่น้อยที่สุดคือมากกว่า 10 ปี คิดเป็นร้อยละ 11.80

ส่วนที่ 2 ข้อมูลที่เกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลกระทบต่อดุลพินิจในการ
กำหนดโทษของผู้พิพากษาในคดีทำร้ายร่างกาย

ตารางที่ 4.2

ระดับความคิดเห็นของผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์และศาลอุทธรณ์ภาค
ต่อปัจจัยที่เกิดจากผู้กระทำความผิด

ข้อที่	ปัจจัยที่เกิดจากผู้กระทำ ความผิด	ระดับความคิดเห็น					$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล
		เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง			
ด้านความประพฤติและเจตนาของ ผู้กระทำความผิด									
1.	สภาพพฤติการณ์และความ รุนแรงในการกระทำ ความผิดของจำเลยเป็นข้อ ที่นำมาคำนึงในการกำหนด โทษที่จะลงแก่จำเลย	42 (41.2)	57 (55.9)	2 (2.0)	0 (0)	1 (1.0)	4.362	.626	เห็น ด้วย

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ข้อที่	ปัจจัยที่เกิดจากผู้กระทำ ความผิด	ระดับความคิดเห็น					$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล
		เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง			
2	ระดับของเจตนาร้าย เช่น จำเลยเจตนาจะทำร้ายให้ เป็นอันตรายสาหัสย่อมเป็น เหตุที่ควรได้รับโทษสูงกว่ามี เจตนาให้บาดเจ็บเล็กน้อย	26 (25.5)	67 (65.7)	6 (5.9)	3 (2.9)	0 (0)	4.137	.645	เห็น ด้วย
3.	มูลเหตุชักจูงใจในการ กระทำความผิดของจำเลย เป็นข้อหนึ่งที่ต้องนำมา คำนึงในการกำหนดโทษที่ จะลงแก่จำเลย	20 (19.6)	73 (71.6)	7 (6.9)	1 (1.0)	1 (1.0)	4.078	.624	เห็น ด้วย
	รวม						4.078	.392	เห็น ด้วย
ด้านปัจจัยส่วนตัวของผู้กระทำ ความผิด									
1	การสำนึกผิดและการชดใช้ ค่าเสียหายของจำเลย เป็น เหตุผลหนึ่งที่ทำให้ลงโทษ สถานเบาและรอกการลงโทษ ได้	28 (27.5)	68 (66.7)	4 (3.9)	2 (2.0)	0 (0)	4.196	.598	เห็น ด้วย
2	ประวัติการกระทำความผิด ของจำเลยมีผลต่อการที่จะ ไม่ได้รับการลงโทษสถาน เบาหรือรอกการลงโทษ	25 (24.5)	68 (66.70)	6 (5.9)	3 (2.9)	0 (0)	4.127	.639	เห็น ด้วย

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ข้อที่	ปัจจัยที่เกิดจากผู้กระทำ ความผิด	ระดับความคิดเห็น					$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล
		เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง			
3	การที่จำเลยอายุน้อยหรือ เป็นเยาวชนอยู่ในขณะ กระทำความผิด มักจะ ได้รับการลงโทษสถานเบา หรือรอกำหนดโทษหรือรอ การลงโทษ	32 (31.4)	58 (56.9)	4 (3.9)	8 (7.8)	0 (0)	4.117	.811	เห็น ด้วย
4	การที่จำเลยมีความ ประพฤติดี ย่อมเป็นเหตุผล หนึ่งที่จะได้รับการลงโทษ สถานเบาหรือรอการลงโทษ	20 (19.6)	1 (69.6)	9 (8.8)	2 (2.0)	0 (0)	4.069	.601	เห็น ด้วย
5	สภาวะแห่งจิตหรือความ วิกลจริตของจำเลยเป็น เหตุผลหนึ่งที่จะลงโทษ สถานเบาหรือรอการลงโทษ	20 (19.6)	70 (68.6)	8 (7.8)	3 (2.9)	1 (1.0)	4.029	.696	เห็น ด้วย
6	อาชีพของจำเลยที่ประกอบ อาชีพสุจริต ฐานะการทำงาน มั่นคงเป็นประโยชน์แก่สังคม เป็นเหตุหนึ่งที่ใช้ประกอบ ดุลพินิจในการลงโทษจำเลย ในสถานเบาหรือรอการลงโทษ	13 (12.7)	66 (64.7)	14 (13.7)	9 (8.8)	0 (0)	3.814	.767	เห็น ด้วย
7	การที่จำเลยมีระดับ สติปัญญาต่ำ ไม่รู้ผิดชอบ หรือรู้ผิดชอบต่ำ เป็นเหตุ หนึ่งที่ทำให้ลงโทษสถาน เบาหรือรอการลงโทษได้	16 (15.7)	59 (57.8)	15 (14.7)	12 (11.8)	0 (0)	3.774	.855	เห็น ด้วย

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ข้อที่	ปัจจัยที่เกิดจากผู้กระทำ ความผิด	ระดับความคิดเห็น					$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล
		เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง			
8	การที่จำเลยมีการศึกษาดี ตั้งใจศึกษาเล่าเรียนและมี ผลการเรียนดีเยี่ยมเป็น เหตุผลหนึ่งที่ใช้ประกอบ ดุลพินิจในการลงโทษสถาน เบาหรือรอการลงโทษ	17 (16.7)	52 (51.0)	23 (22.5)	10 (9.8)	0 (0)	3.696	.921	เห็น ด้วย
9.	ความเจ็บป่วยของจำเลยเป็น เหตุผลหนึ่งที่จะลงโทษสถาน เบาหรือรอการลงโทษได้	11 (10.8)	53 (51.9)	23 (22.5)	15 (14.7)	0 (0)	3.588	.871	ไม่ แน่ใจ
10.	ความสัมพันธ์ที่ดีใน ครอบครัวของจำเลย เช่น คนในครอบครัวของจำเลย ยังรักใคร่ห่วงใยจำเลย เป็น เหตุผลหนึ่งที่ใช้ประกอบ ดุลพินิจในการลงโทษสถาน เบาและรอการลงโทษได้	11 (10.8)	54 (52.9)	20 (19.6)	16 (15.7)	1 (1.10)	3.569	.917	ไม่ แน่ใจ
11.	สภาพความเป็นอยู่ของ จำเลยที่มีถิ่นที่อยู่เป็นหลัก แหล่งเป็นเหตุหนึ่งที่ใช้ ประกอบดุลพินิจในการ ลงโทษจำเลยในสถานเบา หรือรอการลงโทษ	8 (7.8)	43 (42.2)	20 (19.6)	31 (30.4)	0 (0)	3.274	.767	เห็น ด้วย
12	นิสัยเป็นคนก้าวร้าว เจ้าอารมณ์ของจำเลย เป็นเหตุหนึ่งที่จะลงโทษ จำเลยในสถานหนัก	5 (4.9)	38 (37.3)	33 (32.4)	24 (23.5)	2 (2.0)	3.196	.923	ไม่ แน่ใจ

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ข้อที่	ปัจจัยที่เกิดจากผู้กระทำ ความผิด	ระดับความคิดเห็น					$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล
		เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง			
13	เพศของจำเลยเป็นข้อหนึ่งที่ต้องนำมาคำนึงในการกำหนดโทษที่จะลงแก่จำเลย	3 (2.9)	41 (40.2)	30 (29.4)	27 (26.5)	1 (1.0)	3.176	.894	ไม่ แน่ใจ
	รวม						3.616	.518	ไม่ แน่ใจ
	รวมทั้งสิ้น						4.193	.427	เห็น ด้วย

จากตารางที่ 4.2 ด้านปัจจัยส่วนตัวของผู้กระทำผิดพบว่า การสำนึกผิดและการชดใช้ค่าเสียหายของจำเลยเป็นเหตุผลหนึ่งที่ทำให้ลงโทษสถานเบาหรือรอการลงโทษได้ ผู้พิพากษาส่วนใหญ่เห็นด้วย คิดเป็นร้อยละ 66.7 รองลงมาคือเห็นด้วยอย่างยิ่ง คิดเป็นร้อยละ 27.5 ในภาพรวมของผู้พิพากษาอยู่ในระดับเห็นด้วย มีค่าเฉลี่ย = 4.196 ประวัติการกระทำความผิดของจำเลยมีผลต่อการที่จะไม่ได้รับการลงโทษสถานเบาหรือรอการลงโทษ ผู้พิพากษาส่วนใหญ่เห็นด้วย คิดเป็นร้อยละ 66.70 รองลงมาคือเห็นด้วยอย่างยิ่ง คิดเป็นร้อยละ 24.5 ในภาพรวมของผู้พิพากษาอยู่ในระดับเห็นด้วย มีค่าเฉลี่ย = 4.127 การที่จำเลยอายุน้อยหรือเป็นเยาวชนอยู่ในขณะกระทำความผิด มักจะได้รับการลงโทษสถานเบาหรือรอการลงโทษ ผู้พิพากษาส่วนใหญ่เห็นด้วย คิดเป็นร้อยละ 56.9 รองลงมาคือเห็นด้วยอย่างยิ่ง คิดเป็นร้อยละ 31.4 ในภาพรวมของผู้พิพากษาอยู่ในระดับเห็นด้วย มีค่าเฉลี่ย = 4.127 การที่จำเลยมีความประพฤติดีเยี่ยมเป็นเหตุผลหนึ่งที่ได้รับการลงโทษสถานเบาหรือรอการลงโทษ ผู้พิพากษาส่วนใหญ่เห็นด้วย คิดเป็นร้อยละ 69.6 รองลงมาคือเห็นด้วยอย่างยิ่ง คิดเป็นร้อยละ 19.6 ในภาพรวมของผู้พิพากษาอยู่ในระดับเห็นด้วย มีค่าเฉลี่ย = 4.069 สภาวะแห่งจิตหรือความวิกลจริตของจำเลยเป็นผลหนึ่งที่จะลงโทษสถานเบาหรือรอการลงโทษ ผู้พิพากษาส่วนใหญ่เห็นด้วย คิดเป็นร้อยละ 68.6 รองลงมาคือเห็นด้วยอย่างยิ่ง คิดเป็นร้อยละ 19.6 ในภาพรวมของผู้พิพากษาอยู่ในระดับเห็นด้วย มีค่าเฉลี่ย = 4.029 อาชีพของจำเลยที่ประกอบอาชีพสุจริตฐานะการทำงานมั่นคงเป็นประโยชน์แก่สังคม

เป็นเหตุหนึ่งที่ใช้ประกอบดุลพินิจในการลงโทษจำเลยในสถานเบาหรือรอการลงโทษ ผู้พิพากษาส่วนใหญ่เห็นด้วย คิดเป็นร้อยละ 64.7 รองลงมาคือไม่แน่ใจ คิดเป็นร้อยละ 13.7 ในภาพรวมของผู้พิพากษาอยู่ในระดับเห็นด้วย มีค่าเฉลี่ย = 3.814 การที่จำเลยมีระดับสติปัญญาต่ำไม่รู้ผิดชอบหรือรู้ผิดชอบต่ำ เป็นเหตุหนึ่งที่ทำให้ลงโทษสถานเบาหรือรอการลงโทษได้ ผู้พิพากษาส่วนใหญ่เห็นด้วย คิดเป็นร้อยละ 57.8 รองลงมาคือเห็นด้วยอย่างยิ่ง คิดเป็นร้อยละ 15.7 ในภาพรวมของผู้พิพากษาอยู่ในระดับเห็นด้วย มีค่าเฉลี่ย = 3.774 การที่จำเลยมีการศึกษาที่ตั้งใจศึกษาเล่าเรียนและมีผลการเรียนดีเยี่ยมเป็นเหตุผลหนึ่งที่ใช้ประกอบดุลพินิจในการลงโทษสถานเบาหรือรอการลงโทษ ผู้พิพากษาส่วนใหญ่เห็นด้วย คิดเป็นร้อยละ 51.0 รองลงมาคือไม่แน่ใจ คิดเป็นร้อยละ 16.7 ในภาพรวมของผู้พิพากษาอยู่ในระดับเห็นด้วย มีค่าเฉลี่ย = 3.696 ความเจ็บป่วยของจำเลยเป็นเหตุผลหนึ่งที่จะได้รับการลงโทษสถานเบาหรือรอการลงโทษได้ ผู้พิพากษาส่วนใหญ่เห็นด้วย คิดเป็นร้อยละ 51.9 ในภาพรวมของผู้พิพากษาอยู่ในระดับไม่แน่ใจ มีค่าเฉลี่ย = 3.588 ความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัวของจำเลย เช่น คนในครอบครัวของจำเลยยังรักใคร่ห่วงใยจำเลย เป็นเหตุผลหนึ่งที่ใช้ประกอบดุลพินิจในการลงโทษสถานเบาและรอการลงโทษได้ ผู้พิพากษาส่วนใหญ่เห็นด้วย คิดเป็นร้อยละ 52.9 รองลงมาคือไม่แน่ใจ คิดเป็นร้อยละ 19.6 ในภาพรวมของผู้พิพากษาอยู่ในระดับไม่แน่ใจ มีค่าเฉลี่ย = 3.568 สภาพความเป็นอยู่ของจำเลยที่มีถิ่นที่อยู่เป็นหลักแหล่งเป็นเหตุหนึ่งที่ใช้ประกอบดุลพินิจในการลงโทษจำเลยในสถานเบาหรือรอการลงโทษ ผู้พิพากษาส่วนใหญ่เห็นด้วย คิดเป็นร้อยละ 42.2 รองลงมาคือไม่เห็นด้วย คิดเป็นร้อยละ 30.4 ในภาพรวมของผู้พิพากษาอยู่ในระดับไม่แน่ใจ มีค่าเฉลี่ย = 3.274 นิสัยเป็นคนก้าวร้าวเจ้าอารมณ์ของจำเลย เป็นเหตุหนึ่งที่จะลงโทษจำเลยในสถานหนัก ผู้พิพากษาส่วนใหญ่เห็นด้วย คิดเป็นร้อยละ 37.3 รองลงมาคือไม่แน่ใจ คิดเป็นร้อยละ 32.4 ในภาพรวมของผู้พิพากษาอยู่ในระดับไม่แน่ใจ มีค่าเฉลี่ย = 3.196 เพศของจำเลยเป็นข้อหนึ่งที่ต้องนำมาคำนึงในการกำหนดโทษที่จะลงแก่จำเลย ผู้พิพากษาส่วนใหญ่เห็นด้วย คิดเป็นร้อยละ 40.2 รองลงมาคือไม่แน่ใจ คิดเป็นร้อยละ 29.4 ในภาพรวมของผู้พิพากษาอยู่ในระดับไม่แน่ใจ มีค่าเฉลี่ย = 3.176 ระดับความคิดเห็นของผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์และศาลอุทธรณ์ภาคต่อปัจจัยส่วนตัวของผู้กระทำ ความผิดในภาพรวมอยู่ในระดับไม่แน่ใจ มีค่าเฉลี่ย = 3.616

ด้านความประพฤติและเจตนาของผู้กระทำความผิดพบว่า สภาพ พฤติการณ์ และความรุนแรงในการกระทำความผิดของจำเลยเป็นข้อที่นำมาคำนึงในการกำหนดโทษที่จะลงแก่จำเลย ผู้พิพากษาส่วนใหญ่เห็นด้วย คิดเป็นร้อยละ 55.9 รองลงมาคือเห็นด้วยอย่างยิ่ง คิดเป็นร้อยละ 41.2 ในภาพรวมของผู้พิพากษาอยู่ในระดับเห็นด้วย มีค่าเฉลี่ย = 4.362 มูลเหตุชักจูงใจ

ในการกระทำความผิดของจำเลยเป็นข้อหนึ่งที่ต้องนำมาคำนึงในการกำหนดโทษที่จะลงแก่จำเลย ผู้พิพากษาส่วนใหญ่เห็นด้วย คิดเป็นร้อยละ 71.6 รองลงมาคือเห็นด้วยอย่างยิ่ง คิดเป็นร้อยละ 19.6 ในภาพรวมของผู้พิพากษาอยู่ในระดับเห็นด้วย มีค่าเฉลี่ย = 4.078 ระดับของเจตนาร้าย เช่น จำเลยเจตนาจะทำให้เป็นอันตรายสาหัส ย่อมเป็นเหตุที่ควรได้รับโทษสูงกว่ามีเจตนาให้บาดเจ็บเล็กน้อย ผู้พิพากษาส่วนใหญ่เห็นด้วย คิดเป็นร้อยละ 65.7 รองลงมาคือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง คิดเป็นร้อยละ 25.5 ในภาพรวมของผู้พิพากษาอยู่ในระดับ เห็นด้วย มีค่าเฉลี่ย = 4.137 ระดับความคิดเห็นของผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ และศาลอุทธรณ์ภาคต่อปัจจัยด้านความประพฤติและเจตนาของผู้กระทำความผิดในภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วย มีค่าเฉลี่ย = 4.078

ระดับความคิดเห็นของผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ และศาลอุทธรณ์ภาคต่อปัจจัยที่เกิดจากผู้กระทำความผิดในภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วย มีค่าเฉลี่ย = 4.193

ตารางที่ 4.3

ระดับความคิดเห็นของผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์และศาลอุทธรณ์ภาค

ต่อปัจจัยที่เกิดจากผู้เสียหาย

ข้อที่	ปัจจัย ที่เกิดจากผู้เสียหาย	ระดับความคิดเห็น					$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล
		เห็น ด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง			
ด้านความสัมพันธ์ระหว่างผู้เสียหาย กับผู้กระทำความผิด									
1.	ความสัมพันธ์ระหว่าง ผู้กระทำความผิดกับเหยื่อ เช่น การทะเลาะเบาะแว้ง กันเล็ก ๆ น้อย ๆ ระหว่าง เพื่อนบ้านควรลงโทษสถาน เบาหรือรอการลงโทษ	8 (7.8)	70 (68.6)	19 (18.6)	5 (4.9)	0 (0)	3.794	.650	เห็น ด้วย
	รวม						3.794	.650	เห็น ด้วย

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

ข้อที่	ปัจจัย ที่เกิดจากผู้เสียหาย	ระดับความคิดเห็น					$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล
		เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง			
ด้านเพศและประเภทของผู้เสียหาย									
1.	ผู้ที่ทำร้ายเด็กและคนชรา ควรได้รับโทษสูงกว่าทำร้าย คนทั่วไป	18 (17.6)	62 (60.8)	11 (10.8)	11 (10.8)	0 (0)	3.853	.837	เห็น ด้วย
2.	ผู้ที่ทำร้ายเหยื่อที่เป็นบุคคล วิกลจริตไม่สามารถช่วยเหลือ ตัวเองได้ ควรได้รับโทษหนัก กว่าทำร้ายคนทั่วไป	15 (14.7)	60 (58.8)	17 (16.7)	9 (8.8)	1 (1.0)	3.775	.843	เห็น ด้วย
3	ผู้ที่ทำร้ายเหยื่อที่เป็นหญิง ซึ่งอ่อนแอควรได้รับโทษสูง กว่าทำร้ายผู้ชายทั่วไป	15 (14.7)	59 (57.8)	16 (15.7)	10 (9.8)	2 (2.0)	3.735	.900	เห็น ด้วย
	รวม						3.788	.711	เห็น ด้วย
ด้านความประพฤติของผู้เสียหาย									
1.	พฤติกรรมของผู้เสียหาย ที่ทำตัวให้ตกเป็นเหยื่อเช่น ยั่วยุจำเลยก่อน เป็นเหตุ หนึ่งที่ควรลงโทษจำเลยใน สถานเบา	6 (5.9)	66 (64.7)	21 (20.6)	7 (6.9)	2 (2.0)	3.657	.777	ไม่ แน่ใจ

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

ข้อที่	ปัจจัย ที่เกิดจากผู้เสียหาย	ระดับความคิดเห็น					$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล
		เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง			
2.	ประวัติของผู้เสียหายที่ มักจะมีเรื่องทะเลาะเบาะ แว้งกับผู้อื่นบ่อย ๆ ย่อม เป็นเหตุหนึ่งที่ควรลงโทษ จำเลยในสถานเบา	1 (1.0)	41 (40.2)	31 (30.4)	25 (24.5)	4 (3.9)	3.098	.917	ไม่ แน่ใจ
	รวม						3.378	.654	ไม่ แน่ใจ
	รวมทั้งสิ้น						3.652	.486	ไม่ แน่ใจ

จากตารางที่ 4.3 ด้านเพศและประเภทของผู้เสียหายพบว่า ในข้อที่ว่าผู้ทำร้ายเด็ก และคนชราควรได้รับโทษสูงกว่าทำร้ายคนทั่วไป ผู้พิพากษาส่วนใหญ่ เห็นด้วยคิดเป็นร้อยละ 60.8 รองลงมาคือเห็นด้วยอย่างยิ่ง คิดเป็นร้อยละ 17.6 ในภาพรวมของผู้พิพากษาอยู่ในระดับ เห็นด้วย มีค่าเฉลี่ย = 3.853 ผู้ที่ทำร้ายเหยื่อที่เป็นบุคคลวิกลจริตไม่สามารถช่วยเหลือตัวเองได้ ควรได้รับโทษหนักกว่าทำร้ายคนทั่วไป ผู้พิพากษาส่วนใหญ่เห็นด้วยคิดเป็นร้อยละ 58.8 รองลงมาคือไม่แน่ใจ คิดเป็นร้อยละ 16.7 ในภาพรวมของผู้พิพากษาอยู่ในระดับเห็นด้วย มีค่าเฉลี่ย = 3.775 ผู้ที่ทำร้ายเหยื่อที่เป็นหญิงซึ่งอ่อนแอควรได้รับโทษสูงกว่าทำร้ายผู้ชายทั่วไป ผู้พิพากษาส่วนใหญ่เห็นด้วย คิดเป็นร้อยละ 57.8 รองลงมาคือไม่แน่ใจ คิดเป็นร้อยละ 15.7 ในภาพรวมของผู้พิพากษาอยู่ในระดับ เห็นด้วย มีค่าเฉลี่ย = 3.735 ระดับความคิดเห็นของผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์และศาลอุทธรณ์ภาคต่อปัจจัยด้านด้านเพศและประเภทของผู้เสียหายในภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วย มีค่าเฉลี่ย = 3.788

ด้านความสัมพันธ์ระหว่างผู้เสียหายกับผู้กระทำความผิดพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างผู้กระทำผิดกับเหยื่อเช่น การทะเลาะเบาะแว้งกันเล็ก ๆ น้อย ๆ ระหว่างเพื่อนบ้านควรลงโทษสถาน

เบาหรือรอการลงโทษ ผู้พิพากษาส่วนใหญ่เห็นด้วย คิดเป็นร้อยละ 68.6 รองลงมาคือไม่แน่ใจ คิดเป็นร้อยละ 18.6 ในภาพรวมของผู้พิพากษาอยู่ในระดับเห็นด้วย มีค่าเฉลี่ย = 3.794

ด้านความประพฤติของผู้เสียหายพบว่า พฤติการณ์ของผู้เสียหายที่ทำให้ตัวให้ตกเป็นเหยื่อเช่น ยั่วยุ จำเลยก่อน เป็นเหตุหนึ่งที่ควรลงโทษจำเลยในสถานเบา ผู้พิพากษาส่วนใหญ่เห็นด้วย คิดเป็นร้อยละ 64.7 รองลงมาคือไม่แน่ใจคิดเป็นร้อยละ 20.6 ในภาพรวมของผู้พิพากษาอยู่ในระดับไม่แน่ใจมีค่าเฉลี่ย = 3.657 ประวัติของผู้เสียหายที่มักจะมีเรื่องทะเลาะเบาะแว้งกับผู้อื่นบ่อย ๆ ย่อมเป็นเหตุหนึ่งที่ควรลงโทษจำเลยในสถานเบา ผู้พิพากษาส่วนใหญ่เห็นด้วย คิดเป็นร้อยละ 40.2 รองลงมาคือไม่แน่ใจ คิดเป็นร้อยละ 30.4 ในภาพรวมของผู้พิพากษาอยู่ในระดับ ไม่แน่ใจ มีค่าเฉลี่ย = 3.098 ระดับความคิดเห็นของผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์และศาลอุทธรณ์ภาคต่อปัจจัยด้านด้านความประพฤติของผู้เสียหายในภาพรวมอยู่ในระดับไม่แน่ใจ มีค่าเฉลี่ย = 3.378

ระดับความคิดเห็นของผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ และศาลอุทธรณ์ภาคต่อปัจจัยที่เกิดจากผู้กระทำความผิดในภาพรวมอยู่ในระดับไม่แน่ใจ มีค่าเฉลี่ย = 3.652

ตารางที่ 4.4

ระดับความคิดเห็นของผู้ศึกษาศาสตร์อุตสาหกรรมและศาสตร์ภูมิภาค

ต่อบัณฑิตวิทยาลัยเกี่ยวกับคดี กระบวนการยุติธรรม

และคำพิพากษาศาลชั้นต้น

ข้อที่	ปัจจัยแวดล้อมที่เกี่ยวกับคดีกระบวนการยุติธรรมและคำพิพากษาศาลชั้นต้น	ระดับความคิดเห็น					$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
		เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง			
ด้านบุคลากรในกระบวนการยุติธรรม									
1.	ความละเอียดรอบคอบของพนักงานสอบสวนเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ศาลใช้ดุลพินิจในการลงโทษได้แม่นยำขึ้น	44 (43.1)	50 (49.0)	5 (4.9)	2 (2.0)	1 (1.0)	4.313	.744	เห็นด้วย
2.	การที่ศาลชั้นต้นพิพากษาคดีโดยไม่มีคำสั่งให้พนักงานคุมประพฤติสืบเสาะพินิจจำเลยก่อนทำให้การพิจารณาคดีในชั้นอุทธรณ์มีข้อมูลในการใช้ดุลพินิจในการกำหนดโทษจำเลยน้อยกว่ากรณีสืบเสาะพินิจจำเลยก่อน	38 (37.3)	57 (55.9)	3 (2.9)	4 (3.9)	0 (0)	4.264	0.702	เห็นด้วย
3.	ความเห็นของพนักงานคุมประพฤติเป็นข้อมูลสำคัญส่วนหนึ่งที่นำไปประกอบดุลพินิจว่าควรจะรอการลงโทษหรือไม่	18 (17.6)	62 (60.8)	16 (15.7)	6 (5.9)	0 (0)	3.902	.751	เห็นด้วย

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ข้อที่	ปัจจัยแวดล้อมที่เกี่ยวกับ คดีกระบวนการยุติธรรม และคำพิพากษาศาลชั้นต้น	ระดับความคิดเห็น					$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล
		เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง			
4.	การนำกระบวนการยุติธรรม เชิงสมานฉันท์(การไกล่ เกลี่ย)มาใช้ในระดับศาล อุทธรณ์ ทำให้การพิพากษา ลงโทษจำเลยในคดีทำร้าย ร่างกายลดน้อยลง	10 (9.8)	43 (42.2)	39 (38.2)	9 (8.8)	1 (1.0)	3.503	.829	ไม่ แน่ใจ
	รวม						3.998	.491	เห็น ด้วย
ด้านตัวบทกฎหมาย									
1	คำรับสารภาพของจำเลยใน ชั้นพิจารณาของศาลเป็น เหตุที่จะลดโทษให้แก่ จำเลยได้	37 (36.3)	65 (63.7)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	4.362	.483	เห็น ด้วย
2.	ในชั้นอุทธรณ์จะไม่ พิพากษาลงโทษจำเลยให้ หนักขึ้นกว่าที่ศาลชั้นต้น กำหนด หากว่าโจทก์ไม่ อุทธรณ์ในทำนองขอให้เพิ่ม โทษแก่จำเลย	46 (45.1)	48 (47.1)	2 (2.0)	5 (4.9)	1 (1.0)	4.303	.817	เห็น ด้วย
3.	คำรับสารภาพของจำเลยใน ชั้นจับกุมและชั้นสอบสวนที่ พนักงานอัยการนำเสนอต่อ ศาลเป็นเหตุที่จะลดโทษ ให้แก่จำเลยได้	25 (24.5)	70 (68.6)	6 (5.9)	1 (1.0)	0 (0)	4.166	.564	เห็น ด้วย

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ข้อที่	ปัจจัยแวดล้อมที่เกี่ยวกับ คดีกระบวนการยุติธรรม และคำพิพากษาศาลชั้นต้น	ระดับความคิดเห็น					$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล
		เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง			
4.	คดีที่ต้องห้ามอุทธรณ์ใน ปัญหาข้อเท็จจริงหรือ คู่ความอุทธรณ์แต่เฉพาะใน ปัญหาข้อกฎหมาย ในชั้น อุทธรณ์ต้องถือข้อเท็จจริง ตามที่ศาลชั้นต้นรับฟังมา ในคำพิพากษาของศาล ชั้นต้น	31 (30.4)	59 (57.8)	4 (3.9)	8 (7.8)	0 (0)	4.107	.807	เห็น ด้วย
5.	การที่คู่ความไม่ยื่นอุทธรณ์ ภายในระยะเวลาที่ กฎหมายกำหนด ย่อม ส่งผลให้ผู้พิพากษาศาล อุทธรณ์และศาลอุทธรณ์ ภาคไม่สามารถใช้ดุลพินิจ แก้ไขโทษของจำเลยได้	31 (31.4)	56 (54.9)	7 (6.9)	7 (6.9)	1 (1.0)	4.069	.859	เห็น ด้วย
6.	คดีทำร้ายร่างกายที่ศาล ชั้นต้นพิพากษาลงโทษปรับ ไม่เกิน 1,000 บาท โดยปรกติคู่ความจะ อุทธรณ์ขอให้เปลี่ยนแปลง โทษจำเลยไม่ได้	22 (21.6)	54 (52.9)	14 (13.7)	11 (10.8)	1 (1.0)	3.833	.923	เห็น ด้วย

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ข้อที่	ปัจจัยแวดล้อมที่เกี่ยวกับ คดีกระบวนการยุติธรรม และคำพิพากษาศาลชั้นต้น	ระดับความคิดเห็น					$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล
		เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง			
7.	การที่ภาครัฐออก พระราชบัญญัติล้างมลทิน โทษให้แก่ผู้ที่เคยต้องโทษ เป็นเหตุให้ศาลไม่สามารถ ใช้ดุลพินิจเพิ่มโทษแก่ จำเลยเพราะเหตุกระทำผิด ซ้ำซากได้	20 (19.6)	47 (46.1)	20 (19.6)	14 (13.7)	1 (1.0)	3.696	.972	เห็น ด้วย
8.	ในชั้นศาลอุทธรณ์ ควร แก้ไขคำพิพากษาศาล ชั้นต้นในคดีทำร้ายร่างกาย ที่ต้องห้ามอุทธรณ์ใน ปัญหาข้อเท็จจริงและ ผู้พิพากษาศาลชั้นต้น อนุญาตให้อุทธรณ์ใน ปัญหาข้อเท็จจริงได้ หาก ศาลอุทธรณ์ หรือศาล อุทธรณ์ภาค เห็นด้วยกับ ผู้พิพากษาศาลชั้นต้นที่เห็น ว่า ข้อความที่ตัดสินเป็น ปัญหาสำคัญอันควรสู่ศาล อุทธรณ์และศาลอุทธรณ์ ภาค	4 (3.9)	57 (55.9)	30 (29.4)	7 (6.9)	4 (3.9)	3.490	.841	ไม่ แน่ใจ

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ข้อที่	ปัจจัยแวดล้อมที่เกี่ยวกับ คดีกระบวนการยุติธรรม และคำพิพากษาศาลชั้นต้น	ระดับความคิดเห็น					$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล
		เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง			
9.	การพิจารณาคดีในระบบ กล่าวหาทำให้ศาลไม่ สามารถเข้าไปแสวงหา ข้อเท็จจริงเพื่อประกอบ ดุลพินิจในการลงโทษ จำเลยได้ดีเท่าที่ควร	14 (13.7)	42 (41.2)	26 (25.5)	18 (17.6)	2 (2.0)	3.470	1.00 2	ไม่ แน่ใจ
	รวม						3.944	.425	เห็น ด้วย
ด้านคำพิพากษาศาลชั้นต้น									
1.	คำพิพากษาของศาลชั้นต้น ที่ผู้พิพากษาอาวุโสมาก เป็นเจ้าของสำนวน มี ข้อผิดพลาดให้ศาลอุทธรณ์ และศาลอุทธรณ์ภาคแก้ไข น้อยกว่าคำพิพากษาที่ พิพากษาโดยผู้พิพากษาที่มี อาวุโสน้อย	7 (6.9)	44 (43.1)	44 (43.1)	7 (6.9)	0 (0)	3.500	.728	ไม่ แน่ใจ

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ข้อที่	ปัจจัยแวดล้อมที่เกี่ยวกับ คดีกระบวนการยุติธรรม และคำพิพากษาศาลชั้นต้น	ระดับความคิดเห็น					$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล
		เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง			
2.	คำพิพากษาของศาลชั้นต้น โดยองค์คณะผู้พิพากษาคณ เดียวมักมีข้อผิดพลาดที่ ศาลอุทธรณ์และศาล อุทธรณ์ภาคต้องแก้ไข มากกว่าคำพิพากษาที่ พิพากษาโดยองค์คณะผู้ พิพากษา 2 คน	11 (10.8)	37 (36.3)	38 (37.3)	15 (14.7)	1 (1.0)	3.411	.904	ไม่ แน่ใจ
	รวม						3.456	.638	ไม่ แน่ใจ
	รวมทั้งสิ้น						3.893	.363	เห็น ด้วย

จากตารางที่ 4.4 ด้านตัวบทกฎหมายพบว่า คำรับสารภาพของจำเลยในชั้นพิจารณาของศาล เป็นเหตุที่จะลดโทษให้แก่จำเลยได้ ผู้พิพากษาส่วนใหญ่เห็นด้วย คิดเป็นร้อยละ 63.7 รองลงมาคือเห็นด้วยอย่างยิ่ง คิดเป็นร้อยละ 36.3 ในภาพรวมของผู้พิพากษาอยู่ในระดับเห็นด้วย มีค่าเฉลี่ย = 4.362 ในชั้นอุทธรณ์จะไม่พิพากษาลงโทษจำเลยให้หนักขึ้นกว่าที่ศาลชั้นต้นกำหนด หากว่าโจทก์ไม่อุทธรณ์ในทำนองขอให้เพิ่มโทษแก่จำเลย ผู้พิพากษาส่วนใหญ่เห็นด้วย คิดเป็นร้อยละ 47.1 รองลงมาคือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง คิดเป็นร้อยละ 45.1 ในภาพรวมของผู้พิพากษาอยู่ในระดับ เห็นด้วย มีค่าเฉลี่ย = 4.303 คำรับสารภาพของจำเลยในชั้นจับกุมและชั้นสอบสวนที่พนักงานอัยการนำเสนอต่อศาลเป็นเหตุที่จะลดโทษให้แก่จำเลยได้ ผู้พิพากษาส่วนใหญ่เห็นด้วย คิดเป็นร้อยละ 68.6 รองลงมาคือเห็นด้วยอย่างยิ่ง คิดเป็นร้อยละ 24.5 ในภาพรวมของผู้พิพากษาอยู่ในระดับเห็นด้วย มีค่าเฉลี่ย = 4.166 คดีที่ต้องห้ามอุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริงหรือคู่ความอุทธรณ์แต่เฉพาะในปัญหาข้อกฎหมาย ในชั้นอุทธรณ์ต้องถือข้อเท็จจริงตามที่ศาลชั้นต้น

สืบพียงมาในคำพิพากษาของศาลชั้นต้น ผู้พิพากษาส่วนใหญ่เห็นด้วย คิดเป็นร้อยละ 57.8 รองลงมาคือเห็นด้วยอย่างยิ่ง คิดเป็นร้อยละ 30.4 ในภาพรวมของผู้พิพากษาอยู่ในระดับเห็นด้วย มีค่าเฉลี่ย = 4.107 การที่คู่ความไม่ยื่นอุทธรณ์ภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด ย่อมส่งผลให้ผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์และศาลอุทธรณ์ภาคไม่สามารถใช้ดุลพินิจแก้ไขโทษของจำเลยได้ ผู้พิพากษาส่วนใหญ่เห็นด้วย คิดเป็นร้อยละ 54.9 รองลงมาคือเห็นด้วยอย่างยิ่ง คิดเป็นร้อยละ 31.4 ในภาพรวมของผู้พิพากษาอยู่ในระดับเห็นด้วย มีค่าเฉลี่ย = 4.069 คดีทำร้ายร่างกายที่ศาลชั้นต้นพิพากษาลงโทษปรับไม่เกิน 1,000 บาท โดยปกติคู่ความจะอุทธรณ์ขอให้เปลี่ยนแปลงโทษจำเลยไม่ได้ ผู้พิพากษาส่วนใหญ่เห็นด้วย คิดเป็นร้อยละ 52.9 รองลงมาคือเห็นด้วยอย่างยิ่ง คิดเป็นร้อยละ 21.6 ในภาพรวมของผู้พิพากษาอยู่ในระดับเห็นด้วย มีค่าเฉลี่ย = 3.833 การที่ภาคีรัฐออกพระราชบัญญัติล้างมลทินโทษให้แก่ผู้ที่เคยต้องโทษ เป็นเหตุให้ศาลไม่สามารถใช้ดุลพินิจเพิ่มโทษแก่จำเลยเพราะเหตุกระทำความผิดซ้ำซากได้ ผู้พิพากษาส่วนใหญ่เห็นด้วย คิดเป็นร้อยละ 46.1 รองลงมาคือเห็นด้วยอย่างยิ่งและไม่แน่ใจคิดเป็นร้อยละ 20 เท่ากันทั้ง 2 ประเภท ในภาพรวมของผู้พิพากษาอยู่ในระดับเห็นด้วย มีค่าเฉลี่ย = 3.696 ในชั้นศาลอุทธรณ์ ควรแก้ไขคำพิพากษาศาลชั้นต้นในคดีทำร้ายร่างกายที่ต้องห้ามอุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริงและผู้ที่พิพากษาศาลชั้นต้นอนุญาตให้อุทธรณ์ได้ หากศาลอุทธรณ์ หรือศาลอุทธรณ์ภาคเห็นด้วยกับผู้พิพากษาศาลชั้นต้นที่เห็นว่า ข้อความที่ตัดสินเป็นปัญหาสำคัญอันควรสู่ศาลอุทธรณ์และศาลอุทธรณ์ภาค ผู้พิพากษาส่วนใหญ่เห็นด้วย คิดเป็นร้อยละ 55.9 รองลงมาคือไม่แน่ใจ คิดเป็นร้อยละ 29.4 คิดเป็นร้อยละ 3.9 เท่ากันทั้ง 2 ประเภท ในภาพรวมของผู้พิพากษาอยู่ในระดับไม่แน่ใจ มีค่าเฉลี่ย = 3.490 การพิจารณาคดีในระบบกล่าวหาทำให้ศาลไม่สามารถเข้าไปแสวงหาข้อเท็จจริงเพื่อประกอบดุลพินิจในการลงโทษจำเลยได้ดีเท่าที่ควร ผู้พิพากษาส่วนใหญ่เห็นด้วย คิดเป็นร้อยละ 41.2 รองลงมาคือ ไม่แน่ใจคิดเป็นร้อยละ 25.5 ในภาพรวมของผู้พิพากษาอยู่ในระดับไม่แน่ใจ มีค่าเฉลี่ย = 3.470 ระดับความคิดเห็นของผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์และศาลอุทธรณ์ภาคต่อปัจจัยด้านตัวบทกฎหมายในภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วย มีค่าเฉลี่ย = 3.378

ด้านบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมพบว่า ความละเอียดรอบคอบของพนักงานสอบสวนเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ศาลใช้ดุลพินิจในการลงโทษได้แม่นยำขึ้น ผู้พิพากษาส่วนใหญ่เห็นด้วย คิดเป็นร้อยละ 49.0 รองลงมาคือเห็นด้วยอย่างยิ่ง คิดเป็นร้อยละ 43.1 ในภาพรวมของผู้พิพากษาอยู่ในระดับเห็นด้วย มีค่าเฉลี่ย = 4.313 การที่ศาลชั้นต้นพิพากษาคดีโดยไม่มีคำสั่งให้พนักงานคุมประพฤติสืบเสาะพินิจจำเลยก่อน ทำให้การพิจารณาคดีในชั้นอุทธรณ์มีข้อมูลในการใช้ดุลพินิจในการกำหนดโทษจำเลยน้อยกว่ากรณีสืบเสาะพินิจจำเลยก่อน ผู้พิพากษาส่วนใหญ่

ใหญ่เห็นด้วย คิดเป็นร้อยละ 55.9 รองลงมาคือเห็นด้วยอย่างยิ่ง คิดเป็นร้อยละ 37.3 ในภาพรวมของผู้พิพากษาอยู่ในระดับเห็นด้วย มีค่าเฉลี่ย = 4.264 ความเห็นของพนักงานคุมประพฤติเป็นข้อมูลสำคัญส่วนหนึ่งที่นำไปประกอบดุลพินิจว่าควรจะรอกการลงโทษหรือไม่ ผู้พิพากษาส่วนใหญ่เห็นด้วย คิดเป็นร้อยละ 60.8 รองลงมาคือเห็นด้วยอย่างยิ่งคิดเป็นร้อยละ 17.6 ในภาพรวมของผู้พิพากษาอยู่ในระดับ เห็นด้วย มีค่าเฉลี่ย = 3.902 การนำกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ (การไกล่เกลี่ย) มาใช้ในระดับศาลอุทธรณ์ทำให้การพิพากษาลงโทษจำเลยในคดีทำร้ายร่างกายลดน้อยลง ผู้พิพากษาส่วนใหญ่เห็นด้วยเห็นด้วย คิดเป็นร้อยละ 42.2 รองลงมาคือไม่แน่ใจ คิดเป็นร้อยละ 38.2 มีค่าเฉลี่ย = 3.503 ระดับความคิดเห็นของผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์และศาลอุทธรณ์ภาคต่อปัจจัยด้านบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมในภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วย มีค่าเฉลี่ย = 3.378

ด้านคำพิพากษาศาลชั้นต้นพบว่า คำพิพากษาของศาลชั้นต้นที่ผู้พิพากษามีอาวุโสมากเป็นเจ้าของสำนวนมีข้อผิดพลาดให้ศาลอุทธรณ์และศาลอุทธรณ์ภาคแก้ไขน้อยกว่าคำพิพากษาที่พิพากษาโดยผู้พิพากษาที่มีอาวุโสน้อย ผู้พิพากษาส่วนใหญ่เห็นด้วยคิดเป็นร้อยละ 43.1 และไม่แน่ใจคิดเป็นร้อยละ 43.1 เท่ากัน ในภาพรวมของผู้พิพากษาอยู่ในระดับไม่แน่ใจ มีค่าเฉลี่ย = 3.500

คำพิพากษาของศาลชั้นต้นโดยองค์คณะผู้พิพากษาคนเดียวมักมีข้อผิดพลาดที่ศาลอุทธรณ์และศาลอุทธรณ์ภาคต้องแก้ไขมากกว่าคำพิพากษาที่พิพากษาโดยองค์คณะผู้พิพากษา 2 คน ผู้พิพากษาส่วนใหญ่ไม่แน่ใจคิดเป็นร้อยละ 37.3 รองลงมาคือเห็นด้วยคิดเป็นร้อยละ 36.3 ในภาพรวมของผู้พิพากษาอยู่ในระดับไม่แน่ใจ มีค่าเฉลี่ย = 3.411 ระดับความคิดเห็นของผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์และศาลอุทธรณ์ภาคต่อปัจจัยด้านคำพิพากษาศาลชั้นต้นในภาพรวมอยู่ในระดับไม่แน่ใจ มีค่าเฉลี่ย = 3.456

ระดับความคิดเห็นของผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ และศาลอุทธรณ์ภาคต่อปัจจัยแวดล้อมที่เกี่ยวกับคดีกระบวนการยุติธรรมและคำพิพากษาศาลชั้นต้น ในภาพรวมอยู่ในระดับไม่แน่ใจ มีค่าเฉลี่ย = 3.652

ตารางที่ 4.5

สรุประดับความคิดเห็นของผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์และศาลอุทธรณ์ภาค
ต่อปัจจัยที่มีผลกระทบต่อดุลพินิจในการกำหนดโทษของผู้พิพากษา

ปัจจัย	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ปัจจัยแวดล้อมเกี่ยวกับคดี กระบวนการยุติธรรมและคำพิพากษาศาลชั้นต้น	3.893	.363	เห็นด้วย
ปัจจัยที่เกิดจากผู้กระทำความผิด	3.825	.397	เห็นด้วย
ปัจจัยที่เกิดจากผู้เสียหาย	3.652	.487	ไม่แน่ใจ (ปานกลาง)

จากตารางที่ 4.7 พบว่า ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อดุลพินิจในการกำหนดโทษของผู้พิพากษาโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ อันดับที่ 1 ปัจจัยแวดล้อมเกี่ยวกับคดี กระบวนการยุติธรรมและคำพิพากษาศาลชั้นต้น มีค่าเฉลี่ย = 3.893 อันดับที่ 2 ปัจจัยที่เกิดจากผู้กระทำความผิด มีค่าเฉลี่ย = 3.825 อันดับที่ 3 ปัจจัยที่เกิดจากผู้เสียหาย มีค่าเฉลี่ย = 3.652

ส่วนที่ 3 ผลการสัมภาษณ์

ผู้ศึกษาได้สัมภาษณ์ผู้บริหารศาลอุทธรณ์และศาลอุทธรณ์ภาค คือประธานศาลอุทธรณ์ ประธานศาลอุทธรณ์ภาค 1 รองประธานศาลอุทธรณ์ภาค 3 จำนวน 3 ท่าน และประธานแผนกคดีสิ่งแวดล้อมอีก 1 ท่าน รวมเป็น 6 ท่าน ทั้ง 6 ท่านเป็นผู้บังคับบัญชาของผู้พิพากษาในศาลอุทธรณ์และศาลอุทธรณ์ภาค เป็นผู้อำนวยการพิจารณาพิพากษาในแต่ละศาล และเป็นผู้ดูแลแนวทางการใช้ดุลพินิจของผู้พิพากษาในศาลอุทธรณ์และศาลอุทธรณ์ภาคที่แต่ละท่านบริหารอยู่ในประเด็นปัจจัยที่มีผลกระทบต่อดุลพินิจของผู้พิพากษามีอะไรบ้าง อย่างไร โดยผู้ศึกษาได้สัมภาษณ์ในปัจจัยทั้ง 3 ปัจจัย ผู้บริหารศาลอุทธรณ์และศาลอุทธรณ์ภาคทั้ง 6 ท่านมีความเห็นตรงกันว่า ผู้กระทำความผิดฐานทำร้ายร่างกายผู้อื่นต่างลงละเมิดศีลอันเป็นข้อปฏิบัติที่จะทำให้สังคมอยู่ร่วมกันโดยปกติสุข อันมีโลภะจริตคือ โลภอยากได้ทรัพย์สินของผู้อื่นในทางที่มีชอบเป็นเหตุให้แย่งชิงเอาทรัพย์สินของผู้อื่นอันเป็นความผิดฐานชิงทรัพย์และปล้นทรัพย์ มีโทสจริตคือ

ความโกรธที่พุ่งขึ้นอุذร้างไม่อยู่ปราศจากการฝึกตนในการควบคุมตนเอง จึงทำร้ายผู้อื่นโดยไม่ยั้งคิดโมหะคติคือความเห็นผิดเช่น รักพวกพ้องหรือไม่ไตร่ตรองให้ดีเสียก่อนว่า พวกของตนเป็นฝ่ายถูกหรือฝ่ายผิด แต่กระทำความผิดไปเพราะรู้สึกว่าคุณและหมู่คณะถูกหมิ่นศักดิ์ศรี ถูกเหยียดหยามหรือมัวเมาในสุรายาเสพติด อีกริเริ่ม กล้าในสิ่งที่ไม่ควรกล้า และระคะจริตคือ กระทำไปเพราะพลังขับเคลื่อนทางเพศ เพื่อยามหยันคู่กรณี ผู้เสียหายก็มีส่วนเร่งเร้าให้เกิดการกระทำ ความผิดด้วย ลัทธิบริโภคนิยมก่อให้เกิดการแข่งขันโอ้อวด ฐานะทางเศรษฐกิจ เช่นการมีรถยนต์ รถจักรยานยนต์ขับ มีโทรศัพท์เคลื่อนที่ใช้ ประดับประดาร่างกายด้วยเครื่องประดับมีค่า เป็นชนวนให้เกิดการทำร้ายร่างกาย เพื่อนแย่งชิงทรัพย์สินนั้น ศาลก็ได้นำปัจจัยเหล่านี้มาประกอบในการใช้ดุลพินิจด้วย ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อดุลพินิจในการกำหนดโทษของผู้พิพากษาในชั้นศาลอุทธรณ์ที่สำคัญได้แก่ กรณีที่ศาลชั้นต้นพิพากษายกฟ้องและคดีนั้นกฎหมายบัญญัติกำหนดโทษไว้ให้จำคุกไม่เกิน 3 ปี โจทย์ไม่อาจอุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริงได้ เพราะกฎหมายบัญญัติห้ามมิให้อุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริง หรือกรณีที่โจทย์ไม่อุทธรณ์ทั้ง ๆ ที่คดีสามารถลงโทษได้ ผู้กระทำความผิดก็ไม่ถูกลงโทษ กรณีที่ศาลชั้นต้นลงโทษน้อยหรือรอการลงโทษ หากโจทย์ไม่อุทธรณ์ แม้พฤติการณ์แห่งคดีมีความร้ายแรง และควรลงโทษจำคุกสูง และไม่ควรรอการลงโทษ ศาลในชั้นอุทธรณ์ก็ไม่อาจแก้ไขดุลพินิจของศาลชั้นต้นได้ คำรับสารภาพของจำเลยในชั้นจับกุม สอบสวน และชั้นพิจารณาของศาลเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ศาลนำมาพิจารณาในการกำหนดโทษให้น้อยลง เนื่องจากศาลมองว่า คำรับสารภาพเป็นประโยชน์แก่การพิจารณาคดี และเมื่อจำเลยให้การรับสารภาพในชั้นพิจารณาศาลก็มักจะพิพากษาคดีไปโดยไม่สืบพยาน รายงานสืบเสาะและพินิจจำเลยของพนักงานคุมประพฤติเกี่ยวกับประวัติ ความรู้ อายุ อาชีพ สภาพครอบครัว พฤติการณ์แห่งการกระทำความผิด การบรรเทาผลร้ายต่าง ๆ ที่พนักงานคุมประพฤติเสนอต่อศาล ก่อนพิพากษาจึงเป็นข้อมูลสำคัญ และในบางกรณีศาลก็ได้นำความเห็นของพนักงานคุมประพฤตินามาประกอบดุลพินิจของศาลด้วย ดังนั้นหากว่าศาลชั้นต้นพิพากษา ไปโดยมิได้มีคำสั่งให้พนักงานคุมประพฤติสืบเสาะและพินิจจำเลยก่อนมีคำพิพากษา ทำให้ในชั้นอุทธรณ์มีข้อมูลน้อย และส่งผลกระทบต่อการใช้ดุลพินิจของศาลอุทธรณ์และศาลอุทธรณ์ภาคไปด้วย การไม่ปฏิบัติตามกฎหมายของบุคคลากรในกระบวนการยุติธรรมเช่น การจับกุมโดยไม่แจ้งสิทธิ หรือไม่จัดหาทนายให้หรือการสืบพยานเด็กโดนมิได้ใช้วิธีการสืบพยานตามวิธีการที่กฎหมายบัญญัติไว้ย่อมทำให้การดำเนินคดีในชั้นสอบสวนเสียไป และไม่อาจดำเนินคดีแก่ผู้กระทำความผิดได้ หากมีการฟ้องร้องคดีขึ้นสู่ศาล ศาลก็ต้องพิพากษายกฟ้อง สำหรับปัจจัยที่เกิดจากผู้กระทำความผิดนั้น จะมีผลในการใช้ดุลพินิจในการกำหนดโทษหนักหรือเบา หรือรอการลงโทษ ก็ขึ้นอยู่กับว่าเป็นปัจจัยในด้าน

ใด เช่นในด้านเพศ ส่วนใหญ่เพศหญิงมักจะใช้ดุลพินิจลงโทษเบากว่าเพศชาย เยาวชนอายุน้อย มักลงโทษเบากว่าผู้ใหญ่ ด้านการศึกษา หากเป็นนักเรียนนักศึกษา ก็มักจะรอกการลงโทษให้ การประกอบอาชีพ หากประกอบสัมมาอาชีพะ มีอาชีพที่แน่นอน หรือคดีไม่ร้ายแรง หรือกรณี ผู้กระทำความผิดสำนึกผิดบรรเทาความเสียหายด้วยการชำระค่าเสียหายเพื่อเยียวยาการกระทำ ความผิด จนผู้เสียหายพอใจไม่ติดใจเอาความ ก็จะมีผลทำให้ศาล ให้ดุลพินิจต่ำลง และบางครั้งก็ รอกการลงโทษ กรณีปัจจัยที่เกิดการผู้เสียหาย หากแยกผู้เสียหายตามเพศแล้ว ผู้เสียหายที่เป็นหญิง จะมีผลทำให้การกำหนดโทษจะทำให้ผู้กระทำความผิดที่เป็นชายสูงกว่า ชายที่เป็นผู้กระทำความผิดต่อ ผู้เสียหายที่เป็นชายด้วยกัน แต่ถ้าผู้เสียหายเป็นชายและผู้กระทำความผิดเป็นหญิง ศาลก็อาจ กำหนดโทษเบากว่า ในด้านพฤติการณ์ของผู้เสียหาย หากผู้เสียหายมีส่วนช่วย หรือมีส่วนร่วมใน การกระทำความผิด ศาลกำหนดโทษย่อมเบาลง แต่ถ้าผู้เสียหายเป็นผู้บริสุทธิ์แต่ถูกกลั่นแกล้งทำ ร้ายในลักษณะนักเลงอันธพาล การกำหนดโทษก็จะใช้ดุลพินิจลงโทษหนักกว่าปกติ และไม่รอกการ ลงโทษ

สำหรับปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ ท่านผู้บริหารศาลเห็นในทำนองเดียวกันว่า คำฟ้องของโจทก์ที่ไม่ระบุข้อเท็จจริงบางอย่างมา ทำให้ศาลอุทธรณ์ไม่อาจกำหนดโทษ ให้ เหมาะสมกับความจริงได้ คำฟ้องของโจทก์จึงควรบรรยายข้อเท็จจริงให้ชัดเจน กฎหมายไทยไม่มี ความยืดหยุ่นและมีบทกำหนดโทษและชั้นกำหนดโทษน้อยเกินไป โทษทางอาญาของไทยมีเพียง 5 สถาน คือ ประหารชีวิต จำคุก กักขัง ปรับ และริบทรัพย์สิน สำหรับโทษฐานทำร้ายร่างกายนั้น ส่วนใหญ่จะลงโทษจำคุก หากจะรอกการลงโทษศาลจะวางบทลงโทษจำคุกและปรับ อาจมีเงื่อนไข คุมความประพฤติด้วย หรือไม่มีก็ได้ แต่ในต่างประเทศมีชั้นของโทษมากกว่า อาจมี 20-40 ชั้น โทษ แต่ละชั้นโทษอาจใช้ประสมกันเพื่อความเหมาะสมและความยืดหยุ่นในการลงโทษ ทั้งนี้ เนื่องจากวัตถุประสงค์ในการลงโทษนั้นเพื่อแก้ไขเยียวยาความเสียหายของผู้เสียหาย และแก้ไข ผู้กระทำความผิด ให้กลับตนเป็นคนดี เป็นการวางมาตรการรักษาความสงบของสังคม และต้อง ป้องปราบมิให้มีการกระทำผิดเกิดขึ้น จึงควรแก้ไขกฎหมายการกำหนดชั้นโทษให้มีชั้นโทษมากขึ้น และเปิดโอกาสให้ศาลใช้ดุลพินิจในการใช้ชั้นโทษที่หลากหลาย เพื่อปรับใช้ให้เหมาะสมกับ พฤติการณ์แห่งคดี บางคดีหากศาลเห็นไม่สมควรลงโทษจำคุก แต่สมควรใช้วิธีการคุมความ ประพฤติผู้กระทำความผิดก็ควรมีบทบัญญัติเปิดโอกาสให้ศาลใช้ มาตรการหรือวิธีการคุมความ ประพฤติผู้กระทำความผิดแทนโทษจำคุก ข้อขัดข้องอีกประการหนึ่งคือ การที่จำเลยไม่เข้าใจว่า ความผิดบางประเภทอาจมีการรอมชอมกับผู้เสียหายได้ ในทำนองยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ ศาล อาจใช้ดุลพินิจกำหนดโทษให้เป็นคุณแก่จำเลย ทางแก้คือ ต้องประชาสัมพันธ์ให้ผู้กระทำความผิด

เสนอหลักฐานนั้นมาที่ศาลชั้นต้น ก่อนที่ศาลชั้นต้นจะมีคำพิพากษา เมื่อศาลชั้นต้นพิพากษาเป็นคุณแก่ผู้กระทำความผิด คดีก็จะอุทธรณ์น้อยลง และควรประชาสัมพันธ์ให้ทราบว่า ผู้กระทำความผิดที่ยังคงตั้งต้นอุทธรณ์คำพิพากษา โดยไม่ใส่ใจที่จะบรรเทาผลร้าย ในการกระทำความผิดแก่ผู้เสียหาย จะต้องเสียสิทธิในการต้องชั่งหรือพักโทษเพราะการลดวันต้องชั่ง เพราะการพักโทษ และลดวันต้องชั่งจะกระทำได้เมื่อเป็นนักโทษเด็ดขาดคือคดีถึงที่สุดแล้ว ไม่ใช่อยู่ในระหว่างอุทธรณ์หรือฎีกา นอกจากนี้ควรให้ความรู้แก่ศาลชั้นต้นในปัญหาข้อขัดข้องต่าง ๆ เพื่อให้ปฏิบัติเสียให้ถูกต้องจะได้ไม่เป็นปัจจัยที่กระทบต่อดุลพินิจ ในการกำหนดโทษของผู้พิพากษาในชั้นอุทธรณ์ต่อไป

ส่วนที่ 4 การอภิปรายผลการศึกษา

จากผลการศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อดุลพินิจในการกำหนดโทษของผู้พิพากษาในคดีทำร้ายร่างกาย : ศึกษาเฉพาะกรณีในชั้นอุทธรณ์” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวคิดหลักการวิธีการพิจารณาพิพากษาคดี และดุลพินิจในการกำหนดโทษของผู้พิพากษาโดยทั่วไป และในระดับชั้นอุทธรณ์ ศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อดุลพินิจในการกำหนดโทษของผู้พิพากษา ในคดีทำร้ายร่างกายในชั้นอุทธรณ์ และเพื่อแสวงหาและกำหนดแนวทางใช้ดุลพินิจในการลงโทษ ของผู้พิพากษาในคดีทำร้ายร่างกายในชั้นอุทธรณ์

ข้อมูลทั่วไปจากการสัมภาษณ์ ผู้บริหารศาลอุทธรณ์และศาลอุทธรณ์ภาค ซึ่งเป็นผู้มีความรู้และประสบการณ์ในการพิจารณาพิพากษาคดี รวมตลอดถึงการอำนวยความสะดวก การพิจารณาพิพากษาคดี ของผู้พิพากษาในศาลอุทธรณ์ และศาลอุทธรณ์ภาคจำนวน 6 ท่าน และจากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มประชากรศึกษา ซึ่งประกอบไปด้วยผู้พิพากษาที่ปฏิบัติราชการอยู่ในศาลอุทธรณ์และศาลอุทธรณ์ภาค ที่มีที่ทำการอยู่ในกรุงเทพมหานครจำนวน 8 ศาล จำนวน 102 คน มีอายุระหว่าง 51 ปี – 55 ปี คิดเป็นร้อยละ 52.90 อายุระหว่าง 46 ปี – 50 ปี ร้อยละ 31.40 ระดับการศึกษาปริญญาตรีทางกฎหมาย คิดเป็นร้อยละ 62.70 ปริญญาโททางกฎหมาย คิดเป็นร้อยละ 25.50 มีประสบการณ์ทำงานเป็นผู้พิพากษาในศาลอุทธรณ์และศาลอุทธรณ์ภาค ระหว่าง 1 ปี - 3 ปี คิดเป็นเป็นคิดร้อยละ 34.30 และระหว่าง 6 ปี – 10 ปี คิดเป็นร้อยละ 17.60 ซึ่งเพียงพอที่จะให้ดุลพินิจในการกำหนดโทษในคดีทำร้ายร่างกายในชั้นอุทธรณ์ได้ดี ผู้ศึกษาสามารถสรุปและนำมาอภิปรายผลการศึกษาได้ดังนี้

ผู้ศึกษาได้จำแนกปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการใช้ดุลพินิจในการกำหนดโทษของผู้พิพากษาในคดีทำร้ายร่างกายในชั้นอุทธรณ์ออกเป็น 3 ปัจจัยคือ ปัจจัยที่เกิดจากผู้กระทำ ความผิด ปัจจัยที่เกิดจากผู้เสียหาย และปัจจัยแวดล้อมเกี่ยวกับคดี กระบวนการยุติธรรมและคำพิพากษาศาลชั้นต้น จากการศึกษาค่าเฉลี่ยรวมของแต่ละปัจจัยจากคำตอบของผู้พิพากษาในแบบสอบถามพบว่าปัจจัยที่มีผลกระทบต่อดุลพินิจในการกำหนดโทษของผู้พิพากษามากที่สุดคือ ปัจจัยแวดล้อมเกี่ยวกับคดี กระบวนการยุติธรรมและคำพิพากษาศาลชั้นต้น รองลงมาคือ ปัจจัยที่เกิดจากผู้กระทำ ความผิด และปัจจัยที่เกิดจากผู้เสียหาย ตามลำดับ ต่อไปจะได้อภิปรายผลการศึกษารายลำดับปัจจัยดังนี้

ปัจจัยแวดล้อมเกี่ยวกับคดีกระบวนการยุติธรรมและคำพิพากษาศาลชั้นต้น ผู้ศึกษาได้แบ่งศึกษาออกเป็น 3 ด้าน เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยรวมของทั้ง 3 ด้านแล้วพบว่า ปัจจัยด้านที่ส่งผลกระทบต่อดุลพินิจของผู้พิพากษามากที่สุดคือ ปัจจัยด้านบุคลากรในกระบวนการยุติธรรม รองลงมาคือปัจจัยด้านตัวบทกฎหมาย และปัจจัยด้านตัวบทกฎหมายและปัจจัยด้านคำพิพากษาศาลชั้นต้นตามลำดับ

ด้านบุคลากรในกระบวนการยุติธรรม ปัจจัยด้านนี้ผู้ศึกษาได้ศึกษาผลกระทบอันเกิดจากการปฏิบัติงานของบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมอันได้แก่ พนักงานสอบสวนและพนักงานคุมประพฤติ ดังจะเห็นได้จากผู้พิพากษาส่วนใหญ่เห็นด้วยกับข้อที่ว่า ความละเอียดรอบคอบของพนักงานสอบสวนเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ศาลใช้ดุลพินิจในการลงโทษให้แม่นยำขึ้น โดยมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดในปัจจัยด้านนี้ ซึ่งก็สอดคล้องกับคำให้สัมภาษณ์ของผู้บริหารศาลอุทธรณ์และศาลอุทธรณ์ภาคทั้ง 6 ท่าน และทำให้เห็นได้ต่อไปว่าศาลได้ให้ความสำคัญแก่ขั้นตอนของการดำเนินคดีเป็นอย่างมากเพราะตำรวจเป็นองค์กรต้นทางเป็นองค์กรในกระบวนการยุติธรรมองค์กรแรกที่สัมผัสกับพยานหลักฐานในคดี ขณะที่พยานหลักฐานและร่องรอยยังไม่ค่อยจะถูกบิดเบือน พนักงานสอบสวนมีอำนาจหน้าที่รวบรวมพยานหลักฐาน ขั้นตอนในการดำเนินคดีนั้นจะเริ่มต้นที่เสนอต่อพนักงานอัยการและพนักงานจะฟ้องคดีและเสนอพยานหลักฐานดังกล่าวต่อศาลอีกต่อหนึ่ง ความรอบคอบของพนักงานสอบสวนจึงมีความสำคัญมาก ส่วนข้อเท็จจริงและความเห็นของพนักงานคุมประพฤติที่ได้จากการสืบเสาะและพินิจจำเลยนั้น ศาลจะนำมาพิจารณาประกอบดุลพินิจว่าจะวางโทษแก่จำเลยหนักเบาเพียงใด หลังจากพิจารณาจากพยานหลักฐานจนได้ความว่าจำเลยได้กระทำความผิดจริงแล้ว และศาลจะสั่งให้มีการสืบเสาะและพินิจจำเลยหรือไม่ก็ได้ดังจะเห็นได้จากผู้พิพากษาที่ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยในข้อที่ว่า การที่ศาลชั้นต้นพิพากษาคดีโดยไม่มีคำสั่งให้พนักงานคุมประพฤติสืบเสาะพินิจจำเลยก่อนทำให้การพิจารณาคดีในชั้นอุทธรณ์มีข้อมูลในการ

ใช้ดุลพินิจในการกำหนดโทษจำเลยน้อยกว่ากรณีสืบเสาะพินิจจำเลยก่อน และความเห็นของพนักงานคุมประพฤติเป็นข้อมูลส่วนสำคัญส่วนหนึ่งที่น่าไปประกอบดุลพินิจว่าควรจะรอกการลงโทษหรือไม่โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในลำดับที่ 2 และลำดับที่ 3 ตามลำดับ เห็นได้ว่า การใช้ดุลพินิจในการกำหนดโทษของศาลจะเที่ยงตรงแม่นยำ เหมาะสมกับความเป็นจริงหรือไม่ จึงขึ้นอยู่กับความละเอียดรอบคอบ ความใส่ใจในการปฏิบัติหน้าที่ของบุคคลเหล่านี้ค่อนข้างมาก และการที่ศาลนำเอาข้อเท็จจริงและความเห็นของพนักงานคุมประพฤติที่เสนอต่อศาล ซึ่งส่วนใหญ่เป็นข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสภาวะแวดล้อม และข้อเท็จจริงเฉพาะตัวของผู้กระทำความผิดและผู้เสียหายมาประกอบการใช้ดุลพินิจในการกำหนดโทษของศาล จึงเป็นการผ่อนคลายความเคร่งครัดตามหลักเจตจำนงอิสระ (free will) ซึ่งเป็นแนวคิดพื้นฐานของสำนักอาชญาวิทยาดั้งเดิมลงและนำเอาแนวคิดของสำนักอาชญาวิทยาที่ดั่งเดิม และแนวคิดของสำนักปฏิฐานนิยมมาใช้ในการพิจารณาพิพากษาคดีด้วย ซึ่งจะกล่าวต่อไปในปัจจัยที่เกิดจากผู้กระทำความผิดและปัจจัยที่เกิดจากผู้เสียหาย

ด้านตัวบทกฎหมาย ผู้ศึกษาได้ศึกษาผลกระทบที่เกิดจากกรณีที่กฎหมายบัญญัติห้ามคู่ความอุทธรณ์ในบางกรณี เช่น ห้ามอุทธรณ์ข้อเท็จจริงในคดีที่ศาลชั้นต้นพิพากษาลงโทษต่ำ ผลกระทบที่เกิดจากการที่คู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งหรือทั้งสองฝ่ายไม่อุทธรณ์ ซึ่งจะส่งผลโดยตรงต่ออำนาจการรับพิจารณาคดี การรับฟังพยานหลักฐานของศาลในชั้นอุทธรณ์ กรอบการวินิจฉัยคดี และผลคดี (การพิพากษาคดี) ของศาลในชั้นอุทธรณ์ จะเห็นได้จากการที่ผู้พิพากษาส่วนใหญ่เห็นด้วยกับข้อที่ว่า คำรับสารภาพของจำเลยในชั้นพิจารณาคดีของศาล และคำรับสารภาพของจำเลยในชั้นจับกุม ในชั้นสอบสวนที่พนักงานอัยการนำเสนอต่อศาลเป็นเหตุที่จะลดโทษแก่จำเลยได้ โดยมีค่าเฉลี่ยสูงเป็นอันดับที่ 1 และอันดับที่ 3 และเห็นด้วยกับข้อที่ว่า ในชั้นอุทธรณ์จะไม่พิพากษาลงโทษจำเลยให้หนักขึ้นกว่าที่ศาลชั้นต้นกำหนด หากว่าโจทก์ไม่อุทธรณ์ในทำนองขอให้เพิ่มโทษแก่จำเลย คดีที่ต้องห้ามอุทธรณ์ในข้อเท็จจริงหรือคู่ความอุทธรณ์ แต่เฉพาะในข้อกฎหมาย ในชั้นอุทธรณ์ต้องถือข้อเท็จจริงตามที่ศาลชั้นต้นรับฟังมาในคำพิพากษาศาลชั้นต้น การที่คู่ความไม่ยื่นอุทธรณ์ภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด ย่อมส่งผลให้ผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์และศาลอุทธรณ์ภาคไม่สามารถใช้ดุลพินิจในการแก้ไขโทษของจำเลยได้ คดีทำร้ายร่างกายที่ศาลชั้นต้นพิพากษาลงโทษปรับไม่เกิน 1,000 บาท โดยปกติคู่ความจะอุทธรณ์ขอให้เปลี่ยนแปลงโทษจำเลยไม่ได้ และเห็นด้วยกับข้อที่ว่า การที่ภาครัฐออกพระราชบัญญัติล้างมลโทษให้แก่ผู้ที่เคยต้องโทษเป็นเหตุให้ศาลไม่สามารถใช้ดุลพินิจเพิ่มโทษแก่จำเลยเพราะเหตุกระทำผิดซ้ำซากได้ โดยมีค่าเฉลี่ยในลำดับที่ 2 และที่ 4 ถึงที่ 7 ตามลำดับ ปัจจัยข้อนี้เป็นบทบัญญัติของกฎหมายที่บัญญัติให้ศาลปฏิบัติ อีกทั้งเป็นบทบัญญัติกฎหมายที่จำกัดสิทธิในการอุทธรณ์ของคู่ความ เพื่อสกัดกั้นไม่ให้คดีที่ไม่มี

ความสำคัญหรือมีความสำคัญน้อยไม่ซับซ้อน และมีอัตราโทษต่ำขึ้นสู่การพิจารณาของศาลอุทธรณ์และศาลอุทธรณ์ภาค อันเป็นการลดปัญหาคดีล่าช้าในศาลสูงและการที่บัญญัติกฎหมายจำกัดอำนาจการใช้ดุลพินิจของผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์และศาลอุทธรณ์ภาค แม้จะมีวัตถุประสงค์คุ้มครองจำเลยไม่ให้เสียเปรียบให้การดำเนินคดีตามหลักนิติธรรม (Due Process Model) แต่การที่รัฐดำเนินนโยบายกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเช่นนี้ย่อมมีผลกระทบเป็นประการสำคัญ คือ ทำให้คดีทำร้ายร่างกายจำนวนหนึ่ง ศาลอุทธรณ์และศาลอุทธรณ์ภาคไม่สามารถใช้ดุลพินิจกำหนดโทษที่จะลงแก่จำเลยให้เหมาะสมแก่รูปคดีและความยุติธรรมได้ ซึ่งก็สอดคล้องกับความเห็นของผู้บริหารศาลอุทธรณ์และศาลอุทธรณ์ภาคทั้ง 6 ท่านที่ว่า การที่คดีต้องห้ามอุทธรณ์ข้อเท็จจริงย่อมเป็นปัจจัยหนึ่งซึ่งส่งผลกระทบต่อดุลพินิจในการกำหนดโทษของผู้พิพากษา

ด้านคำพิพากษาของศาลชั้นต้น ผู้ศึกษาได้ศึกษาผลกระทบอันเกิดจากการจัดองค์คณะผู้พิพากษาของศาลชั้นต้นเนื่องจากในศาลชั้นต้นมีผู้พิพากษาที่มีอายุการทำงานที่แตกต่างกันมาก ตั้งแต่ผู้พิพากษาที่เพิ่งเข้าดำรงตำแหน่ง ผู้พิพากษาที่ดำรงตำแหน่งมานาน บางครั้งถึง 20 ปี และผู้พิพากษาอาวุโส ซึ่งเป็นผู้พิพากษาที่เคยดำรงตำแหน่งเป็นผู้พิพากษาในศาลฎีกาและศาลอุทธรณ์มาแล้วซึ่งมีอายุการทำงานกว่า 30 ปี ในด้านจำนวนผู้พิพากษา ที่เป็นองค์คณะก็มีความแตกต่างกันคือ คดีที่กฎหมายกำหนดโทษจำคุกไม่เกิน 3 ปี หรือปรับไม่เกิน 6 หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ กฎหมายบัญญัติให้เป็นอำนาจของผู้พิพากษาคนเดียวที่จะพิจารณาพิพากษาคดีได้ ถ้าคดีมีอัตราสูงกว่านี้กฎหมายบัญญัติให้ผู้พิพากษาอย่างน้อยสองคนรวมกันเป็นองค์คณะ (พระธรรมนูญศาลยุติธรรม มาตรา 17, 24, 25) คำพิพากษาของศาลชั้นต้นมีความสำคัญโดยเฉพาะกรณีที่ต้องห้ามอุทธรณ์ ศาลชั้นอุทธรณ์ต้องถือเอาข้อเท็จจริงที่ศาลชั้นต้นฟังมา แต่จากการศึกษาพบว่า ผลกระทบในด้านคำพิพากษาของศาลชั้นต้นที่มีต่อดุลพินิจในการกำหนดโทษของผู้พิพากษาในชั้นศาลอุทธรณ์มีเพียงระดับต่ำกว่าปัจจัยด้านอื่นในหัวข้อปัจจัยนี้ ผู้พิพากษาตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ไม่แน่ใจในข้อที่ว่า คำพิพากษาของศาลชั้นต้นที่ผู้พิพากษาอาวุโสมากเป็นเจ้าของสำนวน มีข้อผิดพลาดให้ศาลอุทธรณ์ และศาลอุทธรณ์ภาคแก้ไขน้อยกว่าคำพิพากษาโดยผู้พิพากษาที่อาวุโสน้อย และไม่แน่ใจในข้อที่ว่าคำพิพากษาศาลชั้นต้นโดยองค์คณะผู้พิพากษาคคนเดียวมักมีข้อผิดพลาดที่ศาลอุทธรณ์และศาลอุทธรณ์ภาคต้องแก้ไขมากกว่าคำพิพากษาที่พิพากษาโดยองค์คณะผู้พิพากษา 2 คน เหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะศาลเป็นองค์กรในกระบวนการยุติธรรมที่ก่อตั้งมาเป็นเวลานานกว่า 100 ปี มีพัฒนาการ แนวปฏิบัติและวัฒนธรรมองค์กรที่สั่งสมและถ่ายทอดต่อกันมารุ่นต่อรุ่น มีบัญญัติอัตราโทษ (ยึดถือ) และคู่มือให้ปฏิบัติไปในทางเดียวกัน มีแนวคำพิพากษาศาลฎีกาเป็นแบบอย่างอีกทั้งผู้พิพากษาหัวหน้าศาล

หรืออธิบดีผู้พิพากษามักจะมอบหมายคดีให้แก่องค์กรคณะผู้พิพากษาให้เหมาะสมกับความรู้ความสามารถ และความชำนาญของผู้พิพากษา ปัจจัยด้านนี้จึงมีผลกระทบต่อดุลพินิจในการกำหนดของศาลในชั้นอุทธรณ์น้อย

เมื่อมองในภาพรวมของปัจจัยแวดล้อมเกี่ยวกับคดี กระบวนการยุติธรรมและคำพิพากษาศาลชั้นต้นและจะเห็นว่า ปัจจัยนี้เป็นปัจจัยที่เกี่ยวกับบทบัญญัติของกฎหมายและการปฏิบัติตามกฎหมาย ศาลเป็นองค์กรที่มีอำนาจหน้าที่พิจารณาตัดสินคดีให้เป็นไปตามกฎหมายและด้วยความยุติธรรม ดังวิสัยทัศน์ของศาลยุติธรรมที่ว่า ศาลยุติธรรมเป็นสถาบันหลักในการอำนวยความยุติธรรมและคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนด้วยความเที่ยงธรรม รวดเร็ว และ سهทภาคภายใต้หลักนิติธรรม การที่ศาลจะปฏิบัติให้เป็นไปตามวิสัยทัศน์และภาระหน้าที่ดังกล่าวก็ต้องยึดถือกฎหมายเป็นหลัก “ผิดก็ว่าตามผิดถูกก็ว่าไปตามถูก” มิใช่ตัดสินคดีโอนเอนไปตามกระแสละสังคมซึ่งจะเปลี่ยนแปลงไปในแต่ละช่วงเวลา ผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์และศาลอุทธรณ์ภาคจึงให้ความสำคัญแก่ปัจจัยด้านนี้มากซึ่งถูกต้อง

ปัจจัยที่เกิดจากผู้กระทำความผิด ผู้ศึกษาได้ศึกษาปัจจัยข้อนี้โดยแบ่งเป็นสองด้าน เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของทั้ง 2 ด้านแล้วพบว่า ปัจจัยด้านความประพฤติและเจตนาของผู้กระทำความผิดมีผลกระทบต่อดุลพินิจของผู้พิพากษามากที่สุด รองลงมาคือด้านปัจจัยส่วนตัวของผู้กระทำความผิด จะอภิปรายเป็นรายด้านดังนี้

ด้านความประพฤติและเจตนาของผู้กระทำความผิด ผู้ศึกษาได้ศึกษาถึงผลกระทบของสภาพพฤติการณ์ ความรุนแรงในการกระทำความผิด มูลเหตุจูงใจและระดับของเจตนาร้ายในการกระทำความผิดอันเป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องอันเป็นองค์ประกอบความผิดของความผิดและบทกำหนดโทษในความผิดฐานทำร้ายร่างกาย โดยเฉพาะจากการศึกษาพบว่าผู้พิพากษาส่วนใหญ่เห็นด้วยว่า สภาพ พฤติการณ์ และความรุนแรงในการกระทำความผิด ของจำเลยเป็นข้อที่นำมาคำนึงในการกำหนดโทษที่จะลงแก่จำเลยโดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด เห็นด้วยกับระดับของเจตนาร้ายเช่นจำเลยมีเจตนาจะทำร้ายให้เป็นอันตรายสาหัสย่อมเป็นเหตุที่สมควรได้รับโทษสูงกว่ามีเจตนาให้บาดเจ็บเล็กน้อย โดยมีค่าเฉลี่ยเป็นลำดับรองลงมา และเห็นด้วยกับข้อที่ว่ามูลเหตุจูงใจในการกระทำความผิดของจำเลยเป็นข้อหนึ่งที่ต้องนำมาคำนึงถึงในการกำหนดโทษที่จะลงแก่จำเลย โดยมียค่าเฉลี่ยเป็นอันดับที่ 3 เมื่อพิจารณาจากปัจจัยย่อยทั้ง 3 ข้อประกอบกันแล้วจะเห็นได้ว่า ศาลได้นำเอาแนวคิดของสำนักอาชญาวิทยาดั้งเดิม เป็นหลักในการกำหนดโทษของจำเลย สำนักนี้ มีแนวคิดว่ามนุษย์ทุกคนมีเจตจำนงอิสระที่สามารถเลือกทำอะไรก็ได้ การเลือกโดยซัง้นำหนักความสุกกับความเจ็บปวด ความสุขหมายถึงผลที่ได้รับในขณะที่ความเจ็บปวดหมายถึงโทษที่

กฎหมายได้ระบุไว้ชัดเจนว่า การกระทำความผิดอย่างนี้จะถูกลงโทษอย่างไร ดังนั้นเมื่อคนมีกาคิดด้วยเหตุผลและไตร่ตรองกำไร – ขาดทุนแล้วจึงจำเป็นต้องรับผิดชอบในการกระทำของตน เมื่อกระทำความผิดแล้วก็ต้องถูกลงโทษตามสิ่งที่ตนกระทำ (สุดสงวน สุธีสร, 2547, น. 45–47)

ด้านปัจจัยส่วนตัวของผู้กระทำความผิด ผู้ศึกษาได้ศึกษาผลกระทบอันเกิดจาก อายุ เพศ อาชีพ ระดับสติปัญญา สภาวะแห่งจิต การศึกษา ประวัติการกระทำความผิดความประพฤติ ความเจ็บป่วย สภาพความเป็นอยู่ ความสัมพันธ์ในครอบครัว ความสำนึกผิดและการชดใช้ ค่าเสียหายของจำเลย ตลอดจนจิตใจของผู้พิพากษา ปัจจัยย่อยเหล่านี้จะไม่เกี่ยวกับองค์ประกอบ ความผิดฐานทำร้ายร่างกาย ไม่เกี่ยวข้องกับการที่จะชี้ว่าจำเลยกระทำความผิดหรือไม่ แต่ปัจจัยย่อยเหล่านี้ก็สามารถบ่งชี้ได้ว่า ผู้กระทำความผิดเป็นภัยแก่สังคมหรือไม่ อยู่ในสภาวะที่จะแก้ไขฟื้นฟูได้หรือไม่ และการลงโทษในมาตรการระดับปกติจะเป็นประโยชน์หรือไม่ จากการศึกษาพบว่า ผู้พิพากษาส่วนใหญ่เห็นด้วยกับข้อที่ว่า การสำนึกผิดและการชดใช้ค่าเสียหายของจำเลย เป็นเหตุผลหนึ่งที่ทำให้ลงโทษสถานเบาและรอกการลงโทษได้ โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุดและผู้พิพากษาส่วนใหญ่เห็นด้วยกับข้อที่ว่า ประวัติการกระทำความผิดของจำเลยมีผลต่อการที่จะไม่ได้รับการลงโทษสถานเบาหรือรอกการลงโทษ โดยมีค่าเฉลี่ยในอันดับรองลงมา เมื่อพิจารณาปัจจัยย่อยทั้ง 2 ข้อนี้ประกอบกันแล้ว จะเห็นได้ว่า ศาลได้ให้ความสำคัญแก่การกระทำของจำเลยที่กระทำก่อนหรือหลังกระทำความผิดด้วย หากผู้กระทำความผิดมีแนวโน้มที่จะกระทำความผิดก่อให้เกิดความเสียหายให้แก่ผู้อื่นและสังคมต่อเรื่อยไป ศาลก็จะไม่รอกการลงโทษเพื่อยับยั้งไม่ให้ผู้กระทำผิดไปก่อความเสียหายแก่สังคมหรือผู้เสียหายอีกชั่วระยะเวลาหนึ่ง แต่ถ้าหากผู้กระทำผิดสำนึกผิด ชดใช้ค่าเสียหายแก่ผู้เสียหายจนผู้เสียหายพอใจและไม่มีข้อบ่งชี้ว่าจะเป็นภัยแก่สังคมหรือผู้อื่นอีกต่อไป ศาลก็มักจะรอกการลงโทษเพราะว่าการลงโทษจะไม่ก่อให้เกิดผลดี ตรงข้ามกลับกลายเป็นผลร้ายแก่สังคมเพราะจะเป็นการตีตราผู้กระทำความผิด เมื่อผู้กระทำความผิดพ้นโทษก็ไม่สามารถอยู่ในสังคมได้เพราะสังคมรังเกียจและไม่ไว้วางใจ จึงต้องหันกลับไปกระทำความผิดโดยนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับถ่ายทอดจากการคบหาสมาคมกับเพื่อนผู้ต้องขังด้วยกันมาใช้ในการกระทำความผิด ในวิธีการที่พัฒนาขึ้นกว่าเดิม ซึ่งสอดคล้องกับข้อเขียนของ ประสพสุข บุญเดช ที่ว่า ศาลยุติธรรมใช้ทฤษฎีการลงโทษทั้งสี่สลับกันไปตามความเหมาะสมโดยเน้นจุดมุ่งหมายในการปรับปรุงแก้ไขผู้กระทำความผิดให้กลับตนเป็นคนดีมากกว่าการลงโทษเพื่อตอบแทนความผิดที่ได้กระทำขึ้น การลงโทษเพื่อตอบแทนความผิดที่ได้ทำขึ้น การลงโทษเพื่อจุดมุ่งหมายที่จะแก้แค้นตอบแทนหรือทำให้คนอื่นเกิดความเกรงกลัวไม่กล้ากระทำความผิดใช้เฉพาะบางกรณีอันเป็นข้อยกเว้นเท่านั้น เช่น ความผิดที่ทำให้สังคมได้รับความเดือดร้อนรุนแรง

เพราะการใช้จ่ายเงินแรง (ประสพสุข บุญเดช, 2540, น. 163) นอกจากนี้ ผู้พิพากษาส่วนใหญ่ยังเห็นด้วยว่า การที่จำเลยมีอายุน้อยหรือเป็นเยาวชนอยู่ในขณะกระทำความผิด จำเลยมีความประพฤติดี สภาพแวดล้อมหรือความวิกลจริตของจำเลย อาชีพของจำเลยที่ประกอบอาชีพสุจริต การทำงานมั่นคงเป็นประโยชน์แก่สังคม การที่จำเลยมีระดับสติปัญญาต่ำไม่รู้ผิดชอบหรือรู้ผิดชอบต่ำ เป็นเหตุหนึ่งที่ทำให้ลงโทษสถานเบาหรือรอการลงโทษได้ หรือการที่จำเลยมีการศึกษาที่ตั้งใจศึกษาเล่าเรียนและมีผลการเรียนดีเยี่ยมเป็นเหตุผลหนึ่งที่ใช้ประกอบดุลพินิจในการลงโทษสถานเบาหรือรอการลงโทษโดยมีค่าเฉลี่ยในลำดับที่ 3 ถึงลำดับที่ 8 ตามลำดับ

การที่ผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์และศาลอุทธรณ์ภาคได้นำเอาประวัติภูมิหลังของจำเลย อายุของจำเลย ความรู้สึกผิดชอบชั่วดี และเจตนาของผู้กระทำความผิดมาประกอบการพิจารณาด้วยจึงเป็นไปตามแนวคิดของสำนักอาชญาวิทยาที่ดั้งเดิม (Neo-Classical School of Criminology) อันเป็นการผ่อนคลายแนวคิดเจตจำนงอิสระอย่างเคร่งครัด โดยไม่จำกัดขอบเขตและไม่เหมาะสมในแนวคิดของสำนักอาชญาวิทยาที่ดั้งเดิม (Classical School of Criminology) มาใช้ (สุดสงวน สุธีสร, 2547, น. 45-47) แนวคิดของสำนักปฏิฐานนิยม (Positive School) เชื่อว่าเรื่องเจตจำนงกำหนด (Determinism) ว่ามีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของมนุษย์เจตจำนงกำหนดคือปัจจัยต่าง ๆ เช่น กายภาพ จิตวิทยา เศรษฐกิจ สังคม เป็นปัจจัยที่บีบคั้นทำให้คนต้องทำความผิด ดังนั้นการกระทำผิดควรมีการแก้ไขปรับปรุง เน้นการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดให้กลับคืนสู่สังคม และการแก้ไขควรให้เหมาะสมกับผู้กระทำความผิดแต่ละราย (สุดสงวน สุธีสร, 2547, น. 51-52) สำนักป้องกันสังคม (Social defense School) มองว่า ไม่ควรใช้แนวคิดของสำนักอาชญาวิทยาที่ดั้งเดิม (Neo-Classical School of Criminology) และสำนักปฏิฐานนิยม (Positive School) เพียงลำพัง แต่มองว่าควรนำหลักการของเจตจำนงอิสระกลับมาใช้กับการกระทำความผิดบางประเภท ซึ่งหมายความว่า ให้นำหลักการของสำนักอาชญาวิทยาที่ดั้งเดิม และสำนักปฏิฐานนิยมมารวมกันในการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิด (สุดสงวน สุธีสร, 2547, น. 52) สำนักอาชญาวิทยาแนวสันติวิธี (Peacemaking School) แนวคิดอาชญาสำนักอาชญาวิทยาแนวสันติวิธี (Peacemaking School) มาใช้ สำนักนี้มองว่า วัตถุประสงค์หลักของอาชญาวิทยาคือ การส่งเสริมความสงบสุขสังคมที่ยุติธรรมดังนั้นแนวคิดสันติวิธีพยายามนำเรื่องหลักของศาสนา และหลักปรัชญามาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิด มีมุมมองว่าการที่รัฐใช้วิธีการลงโทษและควบคุมอาชญากรรมกลับเป็นการกระตุ้น และสนับสนุนให้มีการทำความผิดมากขึ้น ลาร์รี ทิฟต์ (Larry Tifft) และ เดนนิส ซัลลิแวน (Dennis Sullivan) ได้เขียนหนังสือเรื่อง The Mask of Love สรุปได้ว่าการลงโทษที่รุนแรงของรัฐเปรียบได้เช่นเดียวกับพฤติกรรมอาชญากรรมที่ผู้กระทำความผิดได้

ทำไป หรือแปลว่าการถูกควบคุมโดยรัฐมีลักษณะคล้ายกับการที่ผู้กระทำความผิดได้ละเมิดผู้อื่น มันจึงไม่ต่างกันไม่มีการแก้ไขปรับปรุง แต่รัฐต้องการมีอำนาจในการจัดการกับคนที่ทำผิดโดยลำพัง สำนักสันติวิธีเสนาอวธีการไม่ใช้ความรุนแรง (non-violent methods) รู้จักกันในนามของกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ปฏิเสธยุทธวิธีการลงโทษเห็นว่า การลงโทษที่ไม่เป็นทางการไม่สามารถป้องกัน และควบคุมอาชญากรรมได้ควรให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขและปรับปรุงพฤติกรรมของผู้กระทำความผิดแทน รัฐควรจะต้องออกห่างให้มากที่สุด การที่รัฐเข้ามาเกี่ยวข้องทำให้ผู้กระทำความผิดถูกตีตรา และไม่สามารถกลับตัวเป็นคนดีของสังคมได้ แม้ว่าตัวเองต้องการแก้ไขเพียงใด แต่เพราะถูกสังคมตีตรา แต่ถ้าชุมชนเข้ามาดูแลผู้กระทำความผิดแทน สังคมจะยกโทษและยอมรับการแก้ไขตัวเอง และยอมรับเขากลับคืนสู่สังคมผู้กระทำความผิดสามารถกลับมาเป็นคนดีของสังคมได้ในที่สุด (สุดสงวน สุธีสร, 2547, น. 57-58) จากมุมมองของสำนักคิดทางอาชญาวิทยาสำคัญทั้ง 4 สำนักคิดที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่าทุกสำนักคิดต่างให้ความสำคัญแก่ผู้กระทำความผิด หรือจะกล่าวอีกนัยหนึ่งคือให้ความสำคัญแก่ปัจจัยต่าง ๆ ของผู้กระทำความผิดนั่นเอง เสมือนถนนทุกสายมุ่งมาสู่ผู้กระทำความผิด โดยเฉพาะในการพิจารณาพิพากษาคดีอาญาของศาลในประเทศไทย ได้รับอิทธิพลจากการพิจารณาคดีในระบบ คอมมอนลอว์ (Common Law System) ของประเทศอังกฤษซึ่งการรับฟังพยานหลักฐานของศาลใช้ระบบกล่าวหา โดยให้จำเลยเป็นศูนย์กลางของคดี ข้อมูลเกี่ยวกับจำเลยจึงเป็นสิ่งสำคัญ ศาลจึงให้ความสำคัญแก่จำเลยมาก

ปัจจัยที่เกิดจากผู้เสียหาย ผู้ศึกษาได้ศึกษาปัจจัยนี้แบ่งออกเป็น 3 ด้าน เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของแต่ละด้าน แล้วพบว่า ปัจจัยด้านความสัมพันธ์ระหว่างผู้เสียหายกับผู้กระทำความผิดมีผลต่อดุลพินิจของผู้พิพากษามากที่สุด ด้านเพศและประเภทของผู้เสียหายมีผลกระทบรองลงมา และด้านความประพฤติของผู้เสียหายมีผลกระทบน้อยที่สุดจะอภิปรายเป็นรายด้านดังนี้

ด้านความสัมพันธ์ระหว่างผู้กระทำความผิด ผู้ศึกษาได้ศึกษาผลกระทบ ด้านเดียวคือผลกระทบอันเกิดจากการทะเลาะเบาะแว้งกันเล็ก ๆ น้อย ๆ ระหว่างเพื่อนบ้าน ซึ่งผู้พิพากษาส่วนใหญ่เห็นด้วยกับข้อที่ว่า ความสัมพันธ์ระหว่างผู้กระทำความผิดกับผู้เสียหาย เช่น การทะเลาะเบาะแว้งกันเล็ก ๆ น้อย ๆ ระหว่างเพื่อนบ้านควรลงโทษสถานเบาหรือรอการลงโทษ เหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะผู้พิพากษาเห็นว่า การทำร้ายกันเล็ก ๆ น้อย ๆ ความเสียหายที่เกิดขึ้นไม่มากนัก ผู้เสียหายและผู้กระทำความผิดก็มีความสัมพันธ์ในชุมชนเดียวกัน หากลงโทษรุนแรงก็จะทำให้เกิดความบาดหมางลูกหลานโดยไม่สมควร และจะทำให้ชุมชนอ่อนแอ แต่ถ้าหากรอการลงโทษ ก็จะลดความบาดหมางลง หากได้ผู้ประนีประนอมที่ดี มีการนำกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์มาใช้อย่างได้ผล ก็จะทำให้ผู้กระทำความผิด และผู้เสียหายกับกลายเป็นมิตรต่อกัน ช่วยเหลือเกื้อกูล

กัน ชุมชนก็จะเข้มแข็งขึ้น สามารถต้านทานต่ออาชญากรรมได้ อันเป็นการป้องกันจำเลยกระทำผิดซ้ำ และป้องกันการตกเป็นเหยื่อของผู้เสียหายอีกทางหนึ่งซึ่งเป็นแนวคิดของสำนักอาชญาวิทยาแนวสันติวิธี (Peacemaking) ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารศาลที่เสนอแนะให้นำเอากระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์มาใช้

ด้านเพศและประเภทของผู้เสียหาย ผู้ศึกษาได้ศึกษาผลกระทบจากการที่ผู้กระทำความผิดทำร้ายเด็กและคนชรา บุคคลวิกลจริตและหญิง ซึ่ง Von Hentig ได้จัดบุคคลกลุ่มนี้ไว้ในกลุ่มที่ช่วยเหลือตนเองไม่ได้ (Von Hentig, 1984, pp. 404-438) จากการศึกษาพบว่าผู้พิพากษาส่วนใหญ่เห็นด้วยกับข้อที่ว่า การที่ทำร้ายเด็ก คนชรา บุคคลวิกลจริต ที่ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้และทำร้ายหญิงอ่อนแอ ควรได้รับโทษสูงกว่าทำร้ายผู้ชายทั่วไปโดยมีค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยตามลำดับ ซึ่งก็ตรงกับความเห็นของผู้บริหารศาลทั้ง 6 ท่านและสอดคล้องกับความเห็นของ วิชา มหาคุณที่ว่า เมื่อจะลงโทษผู้ใดก็พึงคิดถึงหลักหรือทฤษฎีแห่งการลงโทษทั้งสามโดยพิจารณาวางโทษให้เหมาะสมกับจำเลยแต่ละคนทั้งนี้โดยระลึกถึงลักษณะของผู้ถูกทำร้าย กล่าวคือ ดูว่าผู้ถูกทำร้ายเป็นคนชนิดใดเช่น การข่มเหงผู้หญิง ทำร้ายเด็ก และคนทุพพลภาพ หากยอมให้คนร้ายเห็นว่าการทำร้ายผู้หญิง เด็ก คนทุพพลภาพ นั้นง่ายกว่าการทำร้ายผู้ชายด้วยกันก็จะระแวงใจประการหนึ่งศาลควรจะระลึกถึงความทุกข์ทรมาน และความเสียหายซึ่งผู้ถูกทำร้ายได้รับจากความผิดของจำเลย (วิชา มหาคุณ, 2520, น. 61-64) จากแนวความคิดดังกล่าวแสดงถึงศาลได้เลือกใช้ทฤษฎีการลงโทษเพื่อข่มขู่ยับยั้ง และการตัดโอกาสกระทำความผิดซ้ำ

ด้านความประพฤติของผู้เสียหาย ผู้ศึกษาได้ศึกษาถึงผลกระทบจากการที่ผู้เสียหายทำตัวให้ตกเป็นเหยื่อ และประวัติของผู้เสียหายที่มักจะมีเรื่องทะเลาะเบาะแว้งกับผู้อื่นบ่อย ๆ จากการศึกษาพบว่า ผู้พิพากษาส่วนใหญ่ไม่แน่ใจว่าพฤติการณ์ของผู้เสียหายที่ทำตัวให้ตกเป็นเหยื่อ เช่น ยั่วแหย่จำเลยก่อน หรือประวัติของผู้เสียหายที่มักจะมีเรื่องทะเลาะเบาะแว้งกับผู้อื่นบ่อย ๆ เป็นเหตุหนึ่งที่ต้องลงโทษจำเลยในสถานเบา ที่เป็นเช่นนี้เพราะ ผู้พิพากษาเห็นว่า ไม่ว่าจะป็นกฎหมายรัฐธรรมนูญ หรือกฎหมายอาญาต่างกับบัญญัติคุ้มครองสิทธิในชีวิตร่างกายของบุคคลไว้โดยเฉพาะ ประมวลกฎหมายอาญาก็บัญญัติให้การทำร้ายร่างกายเป็นความผิด และมีโทษทางกฎหมายจึงเป็นหน้าที่ของพลเมืองที่จะไม่กระทำความผิดกฎหมาย หากเลือกที่จะกระทำความผิดก็ต้องรับผิดชอบตามความผิดที่ได้กระทำ ส่วนจะลงโทษหนักเบาอย่างไรหรือจะแก้ไขฟื้นฟูส่วนใหญ่อีกเป็นเรื่องที่ต้องอาศัยคุณสมบัติของจำเลยผู้กระทำความผิดโดยเฉพาะ มีอยู่บ้างที่ต้องนำเอาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับผู้เสียหายมาเป็นข้อคำนึงในการใช้ดุลพินิจ แต่ส่วนใหญ่ก็ไม่ทำให้จำเลยพ้นผิดไปได้คงเป็นแต่ให้รับผิดชอบลงเท่านั้นปัจจัยในด้านนี้จึงมีผลกระทบต่อดุลพินิจของผู้พิพากษาน้อย